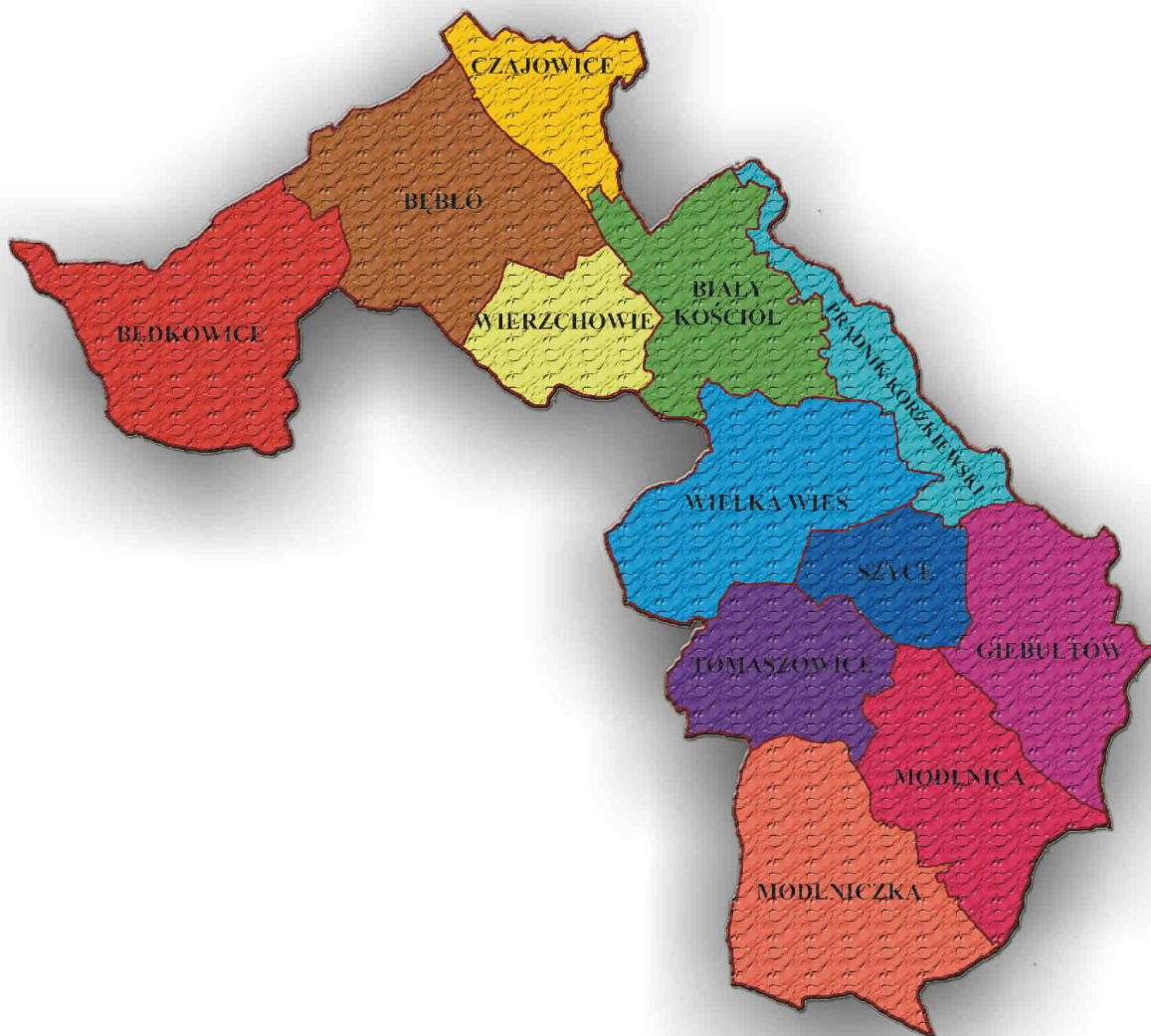

Gmina Wielka Wieś

Spis treści:

1.	Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego	3
2.	Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze Gminy Wielka Wieś	4
2.1.	Położenie, powierzchnia, ludność Gminy Wielka Wieś	4
2.2.	Środowisko przyrodnicze	6
2.3.	Turystyka	8
2.3.1.	Walory kulturowe	9
2.3.2.	Promocja i reklama	18
2.4.	Zagospodarowanie przestrzenne	20
2.4.1.	Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	20
2.4.2.	Infrastruktura techniczna	22
2.4.3.	Własności nieruchomości	25
2.4.4.	Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	26
2.5.	Gospodarka	27
2.5.1.	Rolnictwo	27
2.5.2.	Przemysł i usługi	28
2.6.	Strefa społeczna	28
2.6.1.	Zagadnienia demograficzne	28
2.6.2.	Poziom bezrobocia	32
2.6.3.	Priorytety lokalnej polityki w dziedzinie pomocy społecznej	36
3.	Działania mające na celu poprawę sytuacji w Gminie Wielka Wieś	46
3.1.	Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury	46
3.2.	Poprawa stanu środowiska naturalnego	47
3.3.	Poprawa stanu środowiska kulturowego	49
3.4.	Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców	50
4.	Realizacja zadań i projektów w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Wielka Wieś	53
4.1.	Projekty przewidziane do realizacji w Gminie Wielka Wieś w latach 2004-2006	54
4.2.	Projekty przewidziane do realizacji w Gminie Wielka Wieś w latach 2007-2013	62
4.3.	Projekty zgłoszone przez społeczność Gminy Wielka Wieś	63
5.	Powiązanie projektów z działaniami realizowanymi na poziomie gminy/powiatu/województwa	66
6.	Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Wielka Wieś	68
7.	Plan finansowy realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Wielka Wieś na lata 2004-2006	71
8.	System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Wielka Wieś	74
9.	Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	76
9.1.	Monitoring realizacji/postępu zadań Planu Rozwoju Lokalnego	76
9.2.	Ocena realizacji Planu Rozwoju Lokalnego	77
9.3.	Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.	77
9.4.	Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego	78

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wielka Wieś jest średniookresowym dokumentem planistycznym, mającym na celu określenie głównych zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych do realizacji na terenie gminy w latach 2004-2006 przy zaangażowaniu środków własnych gminy oraz zewnętrznych źródeł finansowania, a w szczególności funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W dokumencie tym znajdują się także informacje na temat planowanych projektów i zadań inwestycyjnych na lata następne, tj. 2007-2013.

Plan Rozwoju Lokalnego został opracowany w oparciu o Strategię Rozwoju Gminy Wielka Wieś, Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielka Wieś, Program Ochrony Środowiska Gminy Wielka Wieś, Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Wielka Wieś oraz uchwały budżetowe.

Opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego ma duże znaczenie zarówno dla władz gminy, jak i społeczności lokalnej, gdyż pozwala na szczegółowe określenie zamierzeń gminy mających na celu zaspokojenie najważniejszych potrzeb mieszkańców i określenie możliwych źródeł finansowania tych inwestycji, szczególnie ze strony funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Posiadanie przez gminę Planu Rozwoju Lokalnego jest jednym z wymogów formalnych zapisanych w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz jego uzupełnieniu (UZPORR), które to dokumenty obowiązują każdą gminę, zamierzającą wnioskować o środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE GMINY WIELKA WIEŚ

2.1 Położenie, powierzchnia, ludność Gminy Wielka Wieś.

Gmina Wielka Wieś leży na południowym cyplu pasa Jury Krakowsko-Częstochowskiej, na północny zachód od Krakowa (ok. 15 km od jego centrum).

Graniczy od południa z gminą Kraków, od północy z gminami Jerzmanowice - Przegonia i Skała, zachodu – Zabierzów i Krzeszowice, wschodu – gminą Zielonki (Rys.1).

Rys. nr 1 Mapa Powiatu krakowskiego.

W skład gminy Wielka Wieś wchodzi 12 sołectw: Bębło, Będkowice, Biały Kościół, Czajowice, Giebułtów, Modlnica, Modlniczka, Prądnik Korzkiewski, Szyce, Tomaszowice, Wielka Wieś, Wierzchowie. Siedziba władz Gminy znajduje się w Wielkiej Wsi.

Gmina Wielka Wieś to gmina o zanikającym charakterze rolniczym, zmieniająca stopniowo swoją funkcję na podmiejski. Jej powierzchnia wynosi 48,1 km².

Tabela nr 1. Zestawienie powierzchni wsi w gminie Wielka Wieś, wraz z funkcją wsi (na podstawie tekstu planu zagospodarowania przestrzennego - zał. do Uchwały Rady Gminy Wielka Wieś XXXIV/144/93 z dn. 12.02.1993 r.)

Lp.	Miejscowość	Funkcja jednostki	pow [ha]	pow UR [ha]
1	Bębło	rolniczo-usługowo-turystyczna	575	476,33
2	Będkowice	rolniczo-turystyczna	587	357,44
3	Biały Kościół	rolniczo-usługowa	418	354,09
4	Czajowice	rolniczo-turystyczna	232	200,71
5	Giebułtów	rolniczo-usługowa	448	359,85
6	Modlnica	rolniczo-usługowa	425	364,90
7	Modlniczka	rolniczo - usługowa	576	356,37
8	Prądnik Korzkiewski	rolniczo-turystyczna	248	176,34
9	Szyce	rolniczo-usługowa	207	189,92
10	Tomaszowice	rolnicza	335	279,22
11	Wielka Wieś	rolniczo-usługowa	514	444,84
12	Wierzchowie	rolnicza	251	213,58
		razem	4816	3772,78

Gminę zamieszkuje 8803 osób, co stanowi 3,6% mieszkańców Powiatu Krakowskiego, a 0,26% mieszkańców województwa małopolskiego. Gęstość zaludnienia wynosi 180 osób na km², jest niższa od średniej wojewódzkiej (214 osób na 1 km²) i jednocześnie znacznie wyższa od średniej krajowej (123,6 osoby na 1 km²). Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 65 osób w wieku nieprodukcyjnym, co jest wartością zbliżoną do średniej dla województwa.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 94, łącząca Kraków ze Śląskiem.

2.2 Środowisko przyrodnicze.

Obszar Gminy Wielka Wieś prezentuje typowy krajobraz Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej: z falistą wierzchowiną, na której widnieją ostańce skalne oraz pięknymi dolinami jurajskimi o stromych zalesionych zboczach i płaskich dnach z obfitymi potokami.

Południowa część gminy ma charakter łagodnie wznoszącego się płaskowyżu, część północna opada gwałtownie ku dolinom Prądnika, Kluczwody i Będkówki.

Na terenie naszej gminy można zobaczyć najpiękniejsze doliny podkrakowskie i przepiękną trasę podziemną, znajdującą się w Jaskini Wierzchowskiej. To właśnie tutaj malownicze jurajskie krajobrazy odkrywają przed turystami cały swój urok.

Dolina Kluczwody wyróżnia się krętą budową i szeregiem grup skalnych. Jej długość wynosi ok. 7 km. Dla ochrony najcenniejszych drzewostanów – grądu i buczyny karpackiej – w 1989 ustanowiono tutaj rezerwat leśny o pow. 35,22 ha. Najciekawszym obiektem leżącym na terenie doliny jest Jaskinia Wierzchowska Górna. W Dolinie Kluczwody, na skale Zamczysko odkryto pozostałości średniowiecznego zameczku rycerskiego, którego budowa rozpoczęła się już w XIV w. Do naszych czasów zachowało się niestety jedynie część murów, sugerujących układ pomieszczeń i kształt zamku. Dnem doliny do 1918 r. biegła granica między zaborami austriackim i rosyjskim, co uwidoczniają odtworzone słupy graniczne.

Dolina Będkowska to niewielka, ale bardzo malownicza dolinka w południowej części Wyżyny Śląsko-Krakowskiej. Rozcina ona południowy skłon Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na zachód od Krakowa. Długość wynosi ok. 8 km. Występują tu liczne wapienne formy skalne o fantastycznych kształtach (m.in.: Iglica, Brama Będkowska, Sokola Skała, Czarcie Wrota) i jaskinie. Dnem doliny płynie potok Będkówka (dopływ Rudawy). Dolina Będkowska jest często odwiedzana przez turystów z Krakowa i Śląska. Stanowi ważny rejon uprawiania różnych form turystyki aktywnej – znajdują się tutaj liczne szlaki rowerowe i piesze; to tutaj trenują kluby wspinaczki górskiej. Dolina Będkowska to także idealne miejsce do uprawiania w zimie, narciarstwa biegowego. Dolina wchodzi w skład Parku Krajobrazowego Dolinek Podkrakowskich.

Dolina Prądnika jest najdłuższą i najciekawszą doliną, która przecina Płaskowyż Ojcowski. Posiada ogromne walory krajobrazowe ze względu na głęboką, niezwykle malowniczą perspektywę. Dolina Prądnika wykazuje znaczne zróżnicowanie mikroklimatów, co wpływa na rozmieszczenie i mozaikowość zbiorowisk roślinnych.

Szczególnie interesująca jest w środkowej i górnej części, gdzie występują oryginalne formy skalne z licznymi jaskiniami, bujną roślinnością. Koło Hamerni jest enklawa Parku Ojcowskiego ze stanowiskiem brzozy ojcowskiej. Przez teren doliny przebiegają bardzo popularne szlaki rowerowe zaczynające się w Krakowie, biegnące przez teren naszej gminy, Ojców i dalej w głąb Jury.

Jaskinia Wierchowska Górna jest niewątpliwie jedną z najliczniej odwiedzanych atrakcji turystycznych na terenie naszej gminy. Znajduje się w Dolinie Kluczwody, około 16 kilometrów od Krakowa. Jest największą tego typu formą krasową na Wyżynie Krakowskiej, a równocześnie obiektem dobrze poznanym dzięki licznym przeprowadzonym tu badaniom naukowym. Znaleziono tutaj wiele kości zwierząt żyjących w epoce lodowcowej, a także ślady bytności człowieka z epoki neolitu. Ogólna długość korytarzy i komór wynosi ok. 1000 m. Jaskinia Wierchowska Górna posiada najdłuższą podziemną trasę turystyczną Polski. Wewnątrz znajdują się bardzo ciekawe ekspozycje dydaktyczne, makiety dawnych mieszkańców tych terenów - niedźwiedzia, lwa, hieny oraz myśliwego z epoki paleolitu. Przy odrobinie szczęścia (od maja do października) można spotkać również naszego pradziadka NEOLITOSA, który w niekonwencjonalny sposób unaocznia realia życia ludzi epoki neolitu.

Wymienione Doliny Jurajskie i Jaskinia Wierchowska są niepowtarzalnymi i osobliwymi miejscami w Polsce, które od lat przyciągają turystów ze wszystkich zakątków kraju, a także coraz większe grono turystów z zagranicy.

Przez gminę płynie potok Prądnik oraz potoki: Będkówka, Kluczwoda i Wedonka stanowiące dopływy Rudawy, a także potok Sudoł.

Lesistość gminy wynosi jedynie 4,4% i jest zaliczana do najmniejszych w województwie. Dla porównania lesistość województwa osiąga 28,4%, a Powiatu Krakowskiego 12,4%.

Stanowiska leśne zajmują głównie tereny o dużym nachyleniu, wzdłuż Doliny Będkówki, Kluczwody i Prądnika. Są to lasy liściasto-iglaste, które wśród skalistych form stoków tworzą uroczyska. W dolinach, na wilgotnych madach, rośnie olsza czarna, jawor, jesion, klon. Lasy i grunty leśne zajmują 158 ha.

Położenie gminy w otulinie Ojcowskiego Parku Narodowego oraz na terenie Jurajskich Parków Krajobrazowych stanowi o jej wysokiej atrakcyjności turystycznej i umożliwia rozwój bazy hotelowej. Do dyspozycji turystów na terenie gminy jest 650 miejsc noclegowych w hotelach oraz 4 gospodarstwa agroturystyczne (w Dolinie Będkówkiej, Wielkiej Wsi i Bęble).

2.3 Turystyka

Gmina Wielka Wieś to teren świetnie nadający się do uprawiania turystyki aktywnej. Liczne atrakcje przyrodnicze, do których prowadzi bogata sieć szlaków turystycznych, są ulubionym miejscem rodzinnych wycieczek, a także wyjazdów sportowych. Głównymi formami aktywnego spędzania czasu wolnego, które możemy zaproponować turystom są: turystyka rowerowa, wspinaczka skałkowa, zajęcia rekreacyjno-edukacyjne w Jaskini Wierzchowskiej, turystyka konna, a zimą także - narciarstwo biegowe. Nowym projektem jest budowa w Białym Kościele, przez prywatnego przedsiębiorcę toru do jazdy terenowej Jeepami.

Gmina Wielka Wieś oferuje bardzo bogatą sieć szlaków rowerowych i pieszych. Poniżej prezentujemy przebieg najważniejszych i najbardziej malowniczych tras. Przy każdej trasie podano odległości w kilometrach.

Szlaki piesze:

1. Czerwony Szlak "Orlich Gniazd" - Kraków os. Krowodrza Górka - szosa Zielonki - Tonie 3,8 - Pękowice 5,1 - Giebułtów 7,6 - Hamernia 10,0 - Prądnik Korzkiewski 11,3 - Wąwóz Smardzowicki 15,0 - Brama Krakowska 16, Ojców "na postoju";
2. Niebieski Szlak "Warowni Jurajskich" - Rudaw PKP - Radwanowice 3,0 - Brama Będkowska 8,8 - Jaskinia Nietoperzowa 13,3 – Jerzmanowice;
3. Żółty Szlak "Dolinek Jurajskich" - Szklary - Dol. Będkowska 2,5 - Będkowice 2,1 - Dol. Kobyłańska-Karniowice 1,6;
4. Szlak Zielony - Jerzmanowice III PKS - Łazy 1,9 - Dol. Będkowska 3,1 - Kawiory 4,3 - skraj lasu Krzemionka 6,0 - Wierzchowie 9,3;
5. Szlak Niebieski - Korzkiew - Prądnik Korzkiewski 2,6 - Dol. Kluczwoły, Zamkowe Skały 3,5 - Bolechowice 3,7;
6. Szlak Czarny – Modlnica - Gacki 6,6 - Dol. Kluczwoły, Zamkowe Skały 8,3 - Wierzchowie 10,7 - Jaskinia Wierzchowska Górna 11,5.

Szlaki rowerowe

1. Szlak Czerwony - Jaskinia Wierzchowska Górna - Rez. Kluczwoły 2,5 - Zelków 4,2 - Bolechowice 7,0;
2. Szlak Niebieski - Dol. Będkowska - Jerzmanowice Kol. Wsch. 2,1 - centrum 3,9 - Raclawice 12,1 - Szklary 16,8 - Łazy 20,8 - Dol. Będkowska.

2.3.1 Walory kulturowe.

Zasób walorów środowiska kulturowego Gminy Wielka Wieś, współtworzą dobra kultury z różnych okresów historycznych: zabytki architektury i budownictwa, znaleziska i stanowiska archeologiczne, cenne krajobrazy kulturowe oraz tak zwane zabytki ruchome: dzieła sztuki stanowiące wyposażenie wnętrz sakralnych, rzadziej świeckich, a także figury, artystycznie wykonane nagrobki i kapliczki przydrożne.

Prezentację zasobu połączono z przedstawieniem istniejących form ochrony dóbr kultury, a informacje na temat zabytków i stanowisk archeologicznych podano zgodnie z podziałem na kategorie obowiązującym w materiałach i pragmatyce Muzeum Archeologicznego:

Kategoria I - stanowiska archeologiczne wpisane lub przewidziane do wpisu do rejestru zabytków nieruchomych Województwa Małopolskiego, przeznaczone do trwałego i bezwzględnego zachowania: stanowiska archeologiczne w jaskiniach lub stanowiska tworzące własną formę terenową;

Kategoria II - stanowiska archeologiczne wpisane lub przewidywane do wpisu do rejestru zabytków nieruchomych Województwa Małopolskiego, przeznaczone do trwałego zachowania: osady mieszkalne, osady produkcyjne, pracownie, obozowiska;

Kategoria III - stanowiska archeologiczne wpisane lub przewidziane do wpisu do rejestru zabytków nieruchomych Województwa Małopolskiego: stanowiska o trudnym do określenia rzeczywistym zasięgu, funkcji i chronologii.

Pod względem ochrony krajobrazu wsie gminy leżą w dwóch strefach: Giebułtów, Szyce, Wielka Wieś, Biały Kościół i Czajowice znajdują się w otulinie Ojcowskiego Parku Narodowego. Pozostałe wsie, z wyjątkiem Modlniczki leżą w granicach Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, w większości w Parku Dolinki Krakowskie, oraz w niewielkiej części na południu w Parku Tęczyńskim.

Pod względem etnograficznym wszystkie wsie Gminy należą do obszaru etnograficznego Krakowiaków Zachodnich. Niegdyś dla wszystkich wsi tego regionu wspólne były dialekt, stroje, obyczaje oraz typ tradycyjnego budownictwa mieszkalnego i gospodarczego.

Pod względem zasobów obiektów zabytkowych w Gminie występuje znaczne zróżnicowanie w poszczególnych wsiach. Najbogatszy zasób posiada Modlnica, znaczne nasycenie zabytkami występuje w Giebułtowie i Białym Kościele. Mniej liczne, ale istotne

dla oblicza miejscowości obiekty występują w Tomaszowicach, Modlniczce, Prądniku Korzkiewskim i Wierzchowie. Skromniejsze zasoby istnieją w Czajowicach, Szycach, Będkowicach, Bęble i Wielkiej Wsi. W całej gminie znajduje się 9 obiektów i zespołów architektonicznych wpisanych do rejestru zabytków, 2 zespoły zabytków ruchomych wpisanych do rejestru, 58 zespołów i obiektów architektonicznych ujętych w ewidencji konserwatorskiej oraz 53 zarejestrowane i objęte ochroną stanowiska archeologiczne. Wśród zabytków należy wyróżnić 1 kościół drewniany, 3 kościoły murowane, 2 relikty zamków, 3 dwory, 4 zespoły folwarczne, 2 dawne komory celne, 2 austriackie forty Twierdzy Kraków, 3 zabytkowe cmentarze, 7 zespołów zieleni komponowanej, pojedyncze tradycyjne budynki mieszkalne i gospodarcze, pojedyncze budynki i urządzenia przemysłowe oraz kilkanaście kapliczek przydrożnych o zróżnicowanych walorach historycznych i artystycznych.

Ogólna charakterystyka zasobu dóbr kultury poszczególnych wsi Gminy Wielka Wieś.

Bęble

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady osadnictwa neolitycznego i z okresu celtyckiego. Wieś ma genezę średniowieczną. Własność królewska, w starostwie ojcowskim, od 1892 r. należała do rodziny Czartoryskich. Wieś ma zabudowę zwartą, ulicową, murowaną. Został zachowany tradycyjny układ zabudowy w granicach działek osiedleńczych. Na terenie wsi znajdują się okazałe skałki: Dziurawiec, Żytunia, Krzemionka.

Na terenie wsi brak obiektów architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków. Zarejestrowane stanowisko archeologiczne to:

- obozowiska jaskiniowe Skała Żytunia - Kategoria I.

W ewidencji konserwatorskiej znajduje się

- kapliczka murowana z 1857 r., ufundowana przez Benedykta i Jędrzeja Filipowskich.

Walory kulturowe posiada również

- zachowany reliktowy piec wapienniczy pod skałką Łowackową.

Będkowice

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady osadnictwa z epoki neolitu i z wczesnego średniowiecza. Wieś o genezie średniowiecznej, wzmiankowana w XV w.

Własność królewska, następnie szlachecka, należała również do rodziny Czartoryskich. Zabudowa zwarta, układ wsi w typie widlicy. Zabudowa współczesna, murowana, zachowany tradycyjny układ zabudowy w granicach działek osiedleńczych.

Na terenie wsi brak jest obiektów architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków.

Zarejestrowane stanowiska archeologiczne to:

- gródek rycerski - Na Bolczynie - Kategoria I;
- osada z epoki neolitu - Dolina Będkowska - Kategoria III.

W ewidencji konserwatorskiej znajduje się:

- kaplica murowana z 1935-38r., fundacja Czartoryskich, stodoła drewniana z pocz. XX w;
- dom murowany z przełomu XIX i XX w.

Biały Kościół

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady osadnictwa z epoki neolitu i późniejsze. Wieś o genezie średniowiecznej, wzmiankowana w 1325 r. Własność rycerska. Izolowane od wsi ruiny gródka na skałkach, nad Doliną Kluczwoły. Układ przestrzenny wsi - zapewne pierwotnie rzędowy; najstarsza część wsi na wschód od kościoła, Iwiny i Murownia powstały prawdopodobnie w XIX w. Rozłóg pól pierwotnie prawdopodobnie łąkowy lub niwowy, w nowych koloniach i przysiółkach rozłóg zgeometryzowany, prawdopodobnie XIX wieczy. Układ drożny prawdopodobnie o genezie średniowiecznej - przebieg traktu z Krakowa do Olkusza i prostopadła doń droga przez najstarszą część wsi.

Do rejestru zabytków są wpisane:

- kościół parafialny p.w. św. Michała, z ogrodzeniem i połączoną z nim kapliczką;
- ruiny zamku, murowany z kamienia XIV, od XVII w. w ruinie.

Zarejestrowane stanowiska archeologiczne to:

- obozowiska jaskiniowe nad Doliną Prądniką - Kategoria I;
- osada z epoki kamienia - Kategoria III;
- osada z epoki neolitu - Kategoria III;

W ewidencji konserwatorskiej znajdują się:

- plebania, murowana, XIX/XX w.;

- kapliczka Matki Boskiej, murowana XIX/XX w.;
- kapliczka wnąkowa, w której stoi rzeźba drewniana Matki Boskiej z Dzieciątkiem, z 1911 r.;
- dom drewniany z 1925 r.

Zabytkowe założenia zielone:

- starodrzew wokół kościoła;
- cmentarz parafialny (krzyże żeliwne i kamienne).

Czajowice

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady osadnictwa z epoki neolitu. Wieś o genezie średniowiecznej, wzmiankowana w 1382 r. Własność rycerska. W późniejszym okresie wieś należy do dóbr ojcowskich, istnieje folwark dworski. W XIX w. m.in w posiadaniu rodzin Czartoryskich i Gołębiowskich. Zabudowa wsi jednodrożna, w typie ulicówki. Zabudowania współczesne, murowane, zachowany układ budynków w granicach działek siedliskowych. Układ drożny o genezie średniowiecznej.

Na terenie wsi brak jest obiektów architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków.

Zarejestrowane stanowisko archeologiczne to

- osada z epoki neolitu - Kategoria III.

W ewidencji konserwatorskiej znajduje się:

- zespół dworski, obecnie Szkoła Podstawowa (dwór mur. - 1925 r., stajnie mur. - 2 poł. XIX w.);
- zagroda (dom drewniany - XIX w., spichlerz mur. - XIX w.);
- dom drewniany - pocz. XX w.

Zabytkowe założenia zielone

- relikty parku w założeniu dworskim.

Walory kulturowe posiadają również:

- drewniany krzyż w centrum wsi;
- kapliczka szafkowa z obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej.

Giebultów

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady ciągłego osadnictwa wielokulturowego z epoki neolitu, z okresu kultury łużyckiej, wpływów rzymskich

i wczesnośredniowiecznego. Wieś o genezie średniowiecznej, wzmiankowana w 1337 r. Początkowo własność rycerska, od 1676 r. własność klasztoru Wizytek z Krakowa. W XIX i XX w. dzierżawiona. Zabudowa wsi zwarta, w typie ulicówki, w układzie dwudrożnym, z poszerzeniem placowym w centrum, między kościołem a folwarkiem. Zabudowania współczesne, murowane, zachowany układ budynków w granicach działek siedliskowych.

Do rejestru zabytków są wpisane:

- kościół parafialny p.w. św. Idziego, pierwotnie z XI w., obecny z lat 1600-1604;
- wyposażenie kościoła (ołtarze, rzeźby, obrazy i sprzęty z XV i XX w.);
- spichlerz dworski (obecnie przeniesiony do skansenu w Wygiełzowie).

Zarejestrowane stanowiska archeologiczne:

- osada z epoki neolitu, brązu i okresu wpływów rzymskich - Kategoria II;
- osada z epoki neolitu i okresu średniowiecza – Kategoria III.

W ewidencji konserwatorskiej znajdują się:

- plebania (stara), murowana, XIX/XX w.;
- szkoła mur., 1920 r.;
- zespół dworsko-folwarczny Wizytek;
- dwór murowany;
- obora z chlewnią, XIX/XX w.;
- dom murowany, 1903 r.;
- stodoła drewniana, ok. 1930 r.

Zabytkowe założenia zielone:

- starodrzew wokół kościoła parafialnego;
- relikty parku w założeniu dworskim;
- cmentarz parafialny, XIX/XX w.

Walory kulturowe posiadają również:

- drewniany krzyż ludowy;
- kapliczka przydrożna, drewniana;
- młynówka.

Modlnica

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady ciągłego osadnictwa wielokulturowego z epoki neolitu, z okresu kultury łużyckiej, wpływów rzymskich i wczesnośredniowiecznego. Wieś o genezie średniowiecznej, wzmiankowana w XIII w. Początkowo własność klasztoru Norbertanek, następnie rycerska. Wśród właścicieli były rodziny: Salomonów, Fogelwederów, Kucharskich, Jordanów, Łętowskich i, od 1782 r. do II Wojny Światowej, Konopków. Zabudowa wsi zwarta. Zabudowania współczesne, murowane, pojedyncze przykłady budownictwa tradycyjnego. W krajobrazie wyróżniają się zespoły: kościelny i dworski.

Do rejestru zabytków są wpisane:

- kościół parafialny p.w. św. Wojciecha z 1553 r., dzwonnica, ogrodzenie;
- kaplica p.w. św. Wojciecha, mur., pocz. XIX w.;
- zespół dworski (dwór, mur z wieżyczką, lamus, park);
- dawna komora celna austriacka;
- wyposażenie kościoła (ołtarze, polichromia, obrazy, rzeźby i sprzęty z XVI-XX w.).

Zarejestrowane stanowiska archeologiczne:

- osada z epoki neolitu, brązu i okresu wpływów rzymskich - Kategoria II;
- osada z epoki neolitu i okresu średniowiecza – Kategoria III;
- osada z epoki neolitu i brązu - Kategoria III.

W ewidencji konserwatorskiej znajdują się:

- plebania (stara), murowana, 1845 r., w latach 1978-80 odnowiona;
- nowa plebania, mur., 1960 r.;
- organistówka, mur., XIX w.;
- szkoła, mur. 1920 r.;
- dom mur., 1910 r.

Zabytkowe założenia zielone:

- starodrzew wokół kościoła parafialnego;
- park dworski;
- drzewa przy kaplicy św. Wojciecha;
- cmentarz parafialny XIX/XX w.

Walory kulturowe posiadają również:

- wyposażenie dworu (meble, obrazy);
- figura św. Jana Kantego;
- figura NMP;
- nagrobki kamienne (nagrobek Konopków).

Modlniczka

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady osadnictwa wielokulturowego i z okresu wpływów rzymskich. Wieś o genezie średniowiecznej, wzmiankowana w 1254 r. Początkowo własność klasztoru Norbertanek, następnie rycerska i kapituły krakowskiej. Zabudowa wsi zwarta, sakowa, z wyodrębnioną częścią folwarczną. Izolowane od wsi forty austriackie Twierdzy Kraków. Współczesna zabudowa wsi murowana, zachowany układ budynków w granicach działek siedliskowych.

Na terenie wsi brak obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Zarejestrowane stanowiska archeologiczne:

- osada z epoki neolitu - Kategoria II;
- osada z epoki neolitu i brązu – Kategoria II.

W ewidencji konserwatorskiej znajdują się:

- fort „Pasternik” (teren wojskowy - ON) - Kategoria II;
- fort „Podchruście” (teren wojskowy - MON) - Kategoria II;
- zagroda (dom murowany, stodoła, 1900 r.);
- dom drewniany, 1847 r.

Zabytkowe założenia zielone:

- zieleń forteczna, w otoczeniu Twierdzy Kraków.

Walory kulturowe posiadają również:

- zespół dawnego folwarku (spichlerz, stajnie z pocz. XX w.);
- kapliczka wnękowa;
- krzyż metalowy.

Prądnik Korzkiewski

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady osadnictwa prehistorycznego. Wieś w dobrach korzkiewskich, ze względu na położenie w Dolinie Prądnika pełniąca dawniej funkcje swoistego ośrodka przemysłowego (szlifiernie, papiernia, kuźnica, młyny).

Liczniesze wzmianki o tutejszych „przemysłach” pochodzą z XVI w. Własność szlachecka, od 1892 r. do II wojny światowej w posiadaniu rodziny Czartoryskich.

Do rejestru zabytków wpisano:

- zespół dawnej kuźnicy - „Hamernia” (budynek mieszkalny, stajnie, spichlerz z XIX w.).

Zarejestrowane stanowiska archeologiczne:

- obozowiska jaskiniowe - Kategoria I;
- osada z epoki neolitu, brązu i okresu wpływów rzymskich - Kategoria II;
- osada z epoki neolitu - Kategoria III.

W ewidencji konserwatorskiej znajdują się:

- dom drewniany z 1905 r.;
- ruiny młyna wodnego z 1902 r.

Zabytkowe założenia zielone:

- ogrody i sady w zespole „Hamerni”;
- aleja grabowa.

Szyce

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady osadnictwa pradziejowego. Wieś o genezie średniowiecznej, wzmiankowana w 1234 r. Zabudowa wsi zwarta, ulicowa, jednodrożna. Współczesna zabudowa wsi murowana, zachowany częściowo układ budynków w granicach działek siedliskowych.

Na terenie wsi brak obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Zarejestrowane stanowiska archeologiczne:

- osada z epoki neolitu - Kategoria II;
- osada z epoki neolitu i brązu – Kategoria II.

W ewidencji konserwatorskiej znajdują się:

- komora celna rosyjska, ok. 1900 r.;
- dom drewniany z poł. XIX w.;
- dom murowany z pocz. XX w.

Zabytkowe założenia zielone

- relikw parku przy dawnej celnicy rosyjskiej.

Walory kulturowe posiadają również

- kapliczka wnekowa.

Tomaszowice

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady osadnictwa z epoki neolitu. Wieś o genezie średniowiecznej. W XV w. własność rycerska. Wśród właścicieli: Gosławscy, Dębińscy, Ankwicze, Piekarscy, po 1830 r. Konopkowie oraz, do 1944 r., Boguszowie. Zabudowa wsi zwarta, ulicowa, wielodrożna. Współczesna zabudowa wsi murowana, zachowany częściowo układ budynków w granicach działek siedliskowych.

Do rejestru zabytków wpisano:

- zespół dworski (park, zabudowa gospodarcza).

Zarejestrowane stanowiska archeologiczne:

- obozowiska jaskiniowe - Kategoria I;
- osada z epoki kamienia i brązu - Kategoria III;

W ewidencji konserwatorskiej znajdują się:

- dom drewniany z 1918 r.;
- stodoła drewniano - murowana pocz. XX w.

Zabytkowe założenia zielone

- dworski park krajobrazowy z poł. XIX w.

Wielka Wieś

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady osadnictwa z epoki neolitu. Wieś o genezie średniowiecznej. Pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1225 r. Początkowo własność klasztoru Norbertanek, następnie królewska w starostwie ojcowskim. Zabudowa wsi zwarta, ulicowa. Współczesna zabudowa wsi murowana, zachowany częściowo układ budynków w granicach działek siedliskowych. Układ drożny historyczny.

Na terenie wsi brak obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Zarejestrowane stanowiska archeologiczne:

- obozowiska jaskiniowe w Dolinie Kluczwoły - Kategoria I;
- osada z epoki neolitu w Dolinie Kluczwoły - Kategoria II;
- osada z epoki kamienia i brązu - Kategoria III;
- osada z epoki neolitu - Kategoria III

W ewidencji konserwatorskiej znajdują się:

- szkoła, mur., 1920 r.;

- zagroda (dom drewniany, stodoła drewniana z XIX w.);
- dom drewniany, ok. 1900 r.

Brak zabytkowych założeń zielonych na terenie wsi.

Walory kulturowe posiadają również:

- kapliczka wnekowa z obrazem Serce Jezusa z XX w.;
- kapliczka wnekowa bez wizerunków, pocz. XX w.;
- figura Matki Bożej Różańcowej z 1914 r.

Wierzchowie

W granicach dzisiejszej wsi stwierdzono ślady osadnictwa wielokulturowego z epoki paleolitu i okresów późniejszych. Wieś o genezie średniowiecznej. Własność królewska, w starostwie ojcowskim. Wśród właścicieli Czaputowicz-Krzyżanowska, Walter, Popiel, a od 1919 r. Ślizowscy. Zabudowa wsi zwarta, ulicowa, jednodrożna. Współczesna zabudowa wsi murowana, zachowany częściowo układ budynków w granicach działek siedliskowych.

Na terenie wsi brak obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Zarejestrowane stanowiska archeologiczne:

- obozowiska jaskiniowe w Jaskini Wierzchowskiej - Kategoria I;
- osada z epoki neolitu i okresu średniowiecza - Kategoria III;
- osada z epoki neolitu i brązu - Kategoria III.

W ewidencji konserwatorskiej znajdują się:

- zespół dworski (park, pocz. XX w.);
- zagroda (dom drewniany, obora drewniana z pocz. XX w.).

Zabytkowe założenia zielone

- dworski park krajobrazowy z pocz. XX w.

Walory kulturowe posiadają również

- kapliczka wnekowa z XX w.

2.3.2 Promocja i reklama.

Gmina przykładą dużą wagę do promocji i rozwoju turystyki na swoim terenie. Strategia działań promocyjnych obejmuje różnorodne narzędzia w celu najpełniejszego wykorzystania niewątpliwych walorów przyrodniczo-krajobrazowych walorów gminy. Możemy je podzielić na:

- Działania związane z organizacją, współorganizacją i uczestnictwem w imprezach promocyjnych:
  - Organizacja imprezy „Zima w Biegu z Radiem Kraków”- patronat medialny radia i tygodniowy cykl programów o gminie i Dol. Będkowskiej w radiu.
  - Udział gminy w Targach Turystycznych Glob w Katowicach, na stoisku Związku Gmin Jurajskich.
  - Organizacja imprezy dla przedsiębiorców „Wielki i Przedsiębiorczy WiP”. W skład kapituły konkursu weszli m.in. Starosta Krakowski, Wice-Marszałek Województwa Małopolskiego, prezes Małopolskiej Agencji Rozwoju Regionalnego.
  - Udział w imprezie „Dni Powiatu Krakowskiego”- stoisko promocyjne i występy zespołu regionalnego.
  - Organizacja w Tomaszowicach „Małopolskich Dni Dziedzictwa Kulturowego” - impreza pod patronatem Marszałka Województwa Małopolskiego – stoiska Kółek Gospodyń Wiejskich, występy zespołów regionalnych.
  - Udział w „Europejskich Dniach” w Gerolzhofen - stoisko promocyjne, materiały dla centrum informacji turystycznej, występy zespołu „Modlniczanki”
  - Organizacja „Gminnego Dnia Dziecka” - patronat Marszałka Woj. Małopolskiego.
  - Współorganizacja imprezy z Jurajską Izbą Gospodarczą pt. „II Jurajski Rajd Samochodowy o Puchar Wójta Gminy Wielka Wieś - Tadeusza Wójtowicza” - stoisko promocyjne, ufundowanie materiałów reklamowych (wszystkie z herbem gminy) - impreza pod patronatem Marszałka Woj. Małopolskiego.
  - Organizacja „Dni Gminy Wielka Wieś” - patronat medialny Radio Kraków i Dziennik Polski.

- Działania związane z wykonywaniem materiałów promocyjnych:

Zostały wykonane różnorodne materiały promocyjne gminy: film promocyjny na CD, foldery, gadzety tj. breloki, długopisy, baner „Dni Gminy Wielka Wieś”. Materiały były dystrybuowane podczas najważniejszych imprez promujących gminę.

- Publikacje prasowe:
  - Bieżące publikacje związane z gminnymi wydarzeniami na łamach Dziennika Polskiego, Gazety Krakowskiej.
  - Tekst promocyjny w „Gazecie Wyborczej”, w dodatku dotyczącym gmin Małopolski.
  - Tekst, wraz z mapką dotycząc szlaków turystycznych na terenie gminy, na łamach tygodnika „Nasze Miasto”.

- Spotkania z przedsiębiorcami:

Obejmują one kontakty z przedsiębiorcami m.in w celu kreowania wizerunku „Gminy atrakcyjnej dla przedsiębiorczości”, wymiany informacji dotyczącej dalszego rozwoju gminy.

Ze względu na swoje położenie gmina ma szansę na przejęcie obsługi hotelowo-gastronomicznej części turystów odwiedzających Kraków. Do znaczących atutów w tym zakresie można zaliczyć:

- położenie na jej terenie dwóch węzłów północnej, autostradowej obwodnicy Krakowa (Modlnica i Rząska), łatwy dojazd do większości dzielnic Krakowa;
- położenie w odległości kilku minut jazdy od portu lotniczego Balice;
- przebiegającą wzdłuż gminy drogę nr 94, stanowiącą trasę alternatywną dla autostrady A4;
- atrakcyjność krajobrazową, przyrodniczą i krajoznawczą gminy;
- sąsiedztwo Ojcowskiego Parku Narodowego,
- malownicze i unikalne widoki, w tym widok na Kraków i Tatry.

Czynniki te umożliwiają zaoferowanie turystom oraz biznesmenom odwiedzającym Kraków specyficznej i niezwykle atrakcyjnej oferty dla jedno- lub kilkudniowych pobytów.

2.4 Zagospodarowanie przestrzenne

2.4.1 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Wielka Wieś leży w województwie małopolskim, około 15 km na północny-zachód od Krakowa. Obszar gminy znajduje się w prowincji fizyczno-geograficznej Wyżyny Małopolskiej, makroregionie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, w obrębie dwóch mezoregionów: Wyżyny Krakowskiej i Rowu Krzeszowickiego.

Rzeźba obszaru jest bardzo zróżnicowana. Znacząca część gminy leży na Płaskowyżu Ojcowskim, o falistej powierzchni, obniżającej się w kierunku południowo-wschodnim, urozmaiconej ostańcami skalnymi (zwłaszcza północno-zachodnia część gminy), z występującymi u ich podstaw jaskiniami. Skłon płaskowyżu łagodnie opada w stronę doliny Wisły w rejonie Krakowa, tworząc płaskie garby, przedzielone nieckowatymi dolinkami. Najdalej na południe wysunięta część gminy (Modlniczka) znajduje się w obrębie Rowu Krzeszowickiego, który od Płaskowyżu Ojcowskiego oddzielony jest stromym progiem, rozciętym krótkim skalnym wąwozem w rejonie przysiółka Podskalany. Dodatkowym urozmaiceniem rzeźby gminy są głębokie doliny potoków, rozcinające południową część Płaskowyżu Ojcowskiego. Są to fragmenty dolin Prądnika, Kluczwody, Kobyłańskiej i Będkowskiej. W płaskich dnach większych dolin występują dwa poziomy terasowe: wąski zalewowy i znacznie szerszy – nadzalewowy.

Najbardziej atrakcyjne krajobrazowo elementy rzeźby obszaru gminy wiążą się z występowaniem zjawisk krasowych: głębokich jarów i dolin o zboczach zwieńczonych skałkami, ostańców skalnych na wierzchowinie, źródeł krasowych i jaskiń.

W podłożu dominują wapień jurajskie (skaliste oraz uławiczone), które w obrębie wierzchowiny Wyżyny przykryte są grubym płaszczem utworów lessowych, wapień widoczne są na powierzchni jako skałki na wierzchowinie (ostańce) i na zboczach doliny. Lokalnie podłoże wapienne pokrywają płyty utworów mioceńskich (gipsów, margli i wapieni oraz piasków i ilów). W południowej części gminy wapień zalegają pod płaszczem młodszych utworów: kredowych (margle, gipsy, piaski, margle ilaste i cienkoławicowe wapień). Natomiast w Rowie Krzeszowickim utwory jurajskie i kredowe zalegają pod grubą serią utworów mioceńskich i czwartorzędowych (iły mioceńskie oraz czwartorzędowe piaski i żwiry fluwioglacjalne)

Na obszarze gminy występuje zbiornik wód podziemnych (GZWP nr 326): jest to szczelinowo-krasowy zbiornik jurajski, występujący na większości obszaru gminy na dużej głębokości. Cechuje go znaczna wydajność przy zróżnicowanej jakości i bardzo zmiennej mineralizacji. Ponadto w gminie, w rejonie Giebułtowa, na głębokości ok. 15 m występuje poziom wodonośny w spągowej części margli kredowych.

Większość powierzchni uprawnych zajmują gleby wytworzone z lessów – brunatne i płowe różnych odmian. Niewielkie powierzchnie w Wielkiej Wsi i Modlnicy zajmują żyzne lessowe czarnoziemy, natomiast w Rowie Krzeszowickim występują słabe czarne ziemie na podłożu piaszczystym. Dna większych dolin zajmują mady wytworzone z mułków lessowych.

Przydatność rolnicza gleb jest średnia – dominuje kompleks 2 (pszenny dobry) na glebach klasy IIIa i IVa. Kompleks 1 – pszenny bardzo dobry – to najlepsze czarnoziemie II klasy bonitacyjnej w Modlnicy i Modlniczce. W Rowie Krzeszowickim dominują kompleksy 5 i 6 żytnio-ziemniaczane, dobre i słabe.

Gmina należy do piętra klimatycznego umiarkowanie ciepłego (wg Hessa). Średnia temperatura roczna wynosi, w zależności od położenia w terenie, 7,2° do 8,0° C, a opady rocznie 700-750 mm. Zróżnicowanie rzeźby wpływa na duże zróżnicowanie mezoklimatyczne – na wierzcholinie klimat jest wyraźnie chłodniejszy niż na terenach niżej położonych, wyższa jest zaś suma opadów rocznych oraz wietrzność (częste zamiecie śnieżne i zasy). Mniej zróżnicowane niż w dolinach są drobne wahania temperatury. Z kolei mezoklimat dolin jurajskich jest bardzo zróżnicowany – tak w zakresie wahań dobowych temperatury, jak i nasłonecznienia, i wilgotności. Pozostałe tereny reprezentują mezoklimaty pośrednie między oboma skrajnymi typami. Dla rolnictwa najkorzystniejszy pod względem klimatycznym jest rejon skłonu wyżyny – okolica ta jest najcieplejsza, z długim okresem bezprzymrozkowym, o korzystnych warunkach nasłonecznienia i wilgotności. Także ten rejon jest najkorzystniejszy klimatycznie dla mieszkańców. Dobre warunki (choć uciążliwe zimą) panują także na terenach wierzchołki w północnej części gminy.

Obszar charakteryzuje się dużym bogactwem zbiorowisk roślinnych – leśnych i nieleśnych. Niewielkie powierzchnie lasów zajmują strome zbocza dolin jurajskich. Są to kompleksy grądów z licznymi gatunkami chronionymi w runie oraz buczyny karpackiej. Cenne zespoły roślinne tworzą zbiorowiska naskalne (z licznymi gatunkami ciepłolubnymi) ostańców skalnych i stromych zboczy dolin. Są one jednak obecnie w stanie regresu na skutek zaniechania gospodarki wypasowej. Także w zaniku – na skutek melioracji – są zbiorowiska wilgotnych łąk z licznymi rzadkimi i chronionymi roślinami z terenów podmokłych w Rowie Krzeszowickim.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy sprzyjają rozwojowi ruchu turystycznego na jej obszarze.

2.4.2 Infrastruktura techniczna

Jest to gmina o charakterze podmiejskim, granicząca bezpośrednio z Krakowem. Widoczny jest wzrost zainwestowania terenem związany z budową północnej obwodnicy Krakowa, w szczególności w rejonie budowanego węzła drogowego w Rząsce oraz planowanego węzła w Modlnicy.

Na terenie gminy Wielka Wieś funkcjonuje sieć wodociągowa rozdzielcza o długości 77,2 km, do której podłączona jest około 98% mieszkańców.

Rozwijany jest system kanalizacyjny. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 14,1 km i obejmuje jedynie 6% posesji.

Abonenci telefoniczni podłączeni są do trzech nowoczesnych central telefonicznych

Infrastruktura drogowa

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 94 (Kraków – Olkusz), będąca jednocześnie jedną z dróg alternatywnych dla autostrady A4 Kraków-Katowice.

W południowej części gminy zlokalizowane są niewielkie odcinki drogi krajowej nr 79 Kraków – Trzebinia (1,5 km) oraz drogi ekspresowej S7 (0,3 km). W trakcie budowy jest obecnie węzeł w Rząsce, łączący powyższe szlaki.

W najbliższych latach planowane jest przedłużenie drogi ekspresowej S7 (północna obwodnica autostradowa Krakowa) do połączenia z drogą nr 94 (węzeł w Modlnicy) i dalej w kierunku wschodnim.

Komunikacja zbiorowa

Gmina posiada stosunkowo dobre połączenie komunikacją zbiorową obszarów położonych wzdłuż drogi nr 94. Trasą tą kursują głównie linie prywatnych przewoźników oraz PKS.

W lipcu 2004 uruchomione zostały trzy linie komunikacji miejskiej na trasach: Kraków - Będkowice, Kraków - Giebułtów oraz Kraków - Tomaszowice. Znacząco zwiększyły one dostępność komunikacji zbiorowej na terenach oddalonych od drogi nr 94.

Gospodarka wodno – ściekowa

Wodociągi

Na terenie gminy Wielka Wieś funkcjonuje 5 wodociągów o łącznej długości sieci magistralnej wynoszącej 3 km, a rozdzielczej 77,2 km (w roku 2003 przybyło 1,2 km

sieci). Ludność gminy w około 98% korzysta z sieci wodociągowej. Wodociągi gminne zaopatrywane są z ujęć wód podziemnych. W 2003 roku ujęto około 482 tys. m³ wody.

Gmina zarządza pięcioma ujęciami wód podziemnych, których charakterystykę podano w tabeli nr 2. Dobowa zdolność produkcyjna ujęć wynosi 1870 m³.

Tabela 2. Ujęcia wód podziemnych zasilające wodociągi w Gminie Wielka Wieś

Nazwa ujęcia	Pobór wody			Liczba ludności zaopatr.	Pobór wody na osobę
	2001	2002	2003		
	m ³	m ³	m ³	osoby	m ³
Będkowice	7,0	7,5	13,3	300	44,3
Bębło	72,4	72,2	74,5	1 800	41,4
Wielka Wieś	65,9	72,2	78,0	1 400	55,7
Giebułtów	202,4	211,0	254,1	3 700	68,7
Biały Kościół	55,6	66,9	62,6	1 200	52,2
Razem	402,3	429,8	482,5	8 400	57,4

Widoczny jest stały wzrost poboru wody z ujęć wodociągów. W roku 2003 pobór wody wzrósł aż o 12,3% w stosunku do roku poprzedniego.

Zużycie wody w roku 2003 wyniosło łącznie 374,7 tys. m³ (woda dostarczona), a sprzedaż hurtowa 6,5 m³. Średnioroczne zużycie wody na mieszkańca wyniosło 44,6 m³, osiągając 178 % wartości średniorocznego zużycia wody na osobę dla powiatu. Straty w sieci w roku 2003 wyniosły 101,0 tys. m³, co stanowi niemal 21 % wody pobranej z ujęć.

W chwili obecnej wydajność ujęć jest wystarczająca dla pokrycia zapotrzebowania na wodę pitną dla mieszkańców gminy. W przypadku intensywnego rozwoju gospodarczego południowej części gminy, zawartego w jej strategii rozwoju, mogą wystąpić w tym rejonie lokalne trudności w pokryciu popytu na wodę.

Gmina prowadzi stałą rozbudowę systemu wodociągów. Ostatni etap, kilkukilometrowy odcinek w Prądniku Korzkiewskim, ma zostać ukończony w roku 2005.

Kanalizacja

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 14,1 km z czego w roku 2003 przybyło 7,6 km. W roku 2003 jedynie 6% posesji było przyłączonych do sieci kanalizacyjnej.

Ścieki komunalne trafiają do oczyszczalni mechaniczno-biologicznej, typu POMILTEK, o przepustowości projektowanej 300 m³/dobę, zlokalizowaną w Giebułtowie.

Ilość oczyszczanych ścieków wynosiła w 2002 r. około 16 tys. m³, a w 2003 r. około 19 tys. m³. Oczyszczalnia obsługiwała w roku 2002 około 450, a w 2003 około 700 osób.

Ładunek zanieczyszczeń odprowadzany jest z tej oczyszczalni do potoku Sudoł. Oczyszczalnią administruje Gminny Zakład Eksploatacji Obiektów Komunalnych w Wielkiej Wsi. Odpady z oczyszczalni w ilości ok. 7 Mg/rok są wywożone na składowisko w Bukownie.

Do potoku Sudoł trafiają również ścieki z Zespołu Szkół Rolniczych im. Wincentego Witosa w Giebułtowie, oczyszczone na mechaniczno-biologicznej oczyszczalni (KOS I). Przepustowość projektowana tej oczyszczalni wynosi 50 m³ /dobę, a rocznie oczyszcza około 5,8 tys. m³ ścieków.

Gospodarka odpadami

Wywóz odpadów komunalnych z Gminy Wielka Wieś odbywa się na zasadzie indywidualnych umów z firmami. Na terenie gminy działa kilka firm wywożących odpady komunalne, które posiadają decyzje i umowy z wysypiskami komunalnymi:

- Zakład Usług Mechanizacyjnych (ZUM), Zelków 127
- MPO Kraków, ul. Nowohucka 1
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „MIKI”, ul. Podgórci Tynieckie 103
Kraków
- Zakład Usług Komunalnych Romuald Kwiecień, Prądnik Korzkiewski 34
Wielka Wieś

W 2002 roku firmy te zebrały z terenu Gminy około 1120,0 Mg odpadów komunalnych, z czego w wyniku segregacji u źródła odzyskano: 19,3 Mg makulatury, 2,1 Mg tworzyw sztucznych, 2,9 Mg szkła, 67,4 Mg złomu żelaza, reszta odpadów czyli około 1028,0 Mg zostało zdeponowane na składowisku w Ujkowie Starym, gmina Bolesław.

W roku 2003 ilość odpadów zebranych z terenu omawianej gminy wyniosła 1519,51 Mg. Odzysk surowców wtórnych wyglądał następująco: 3,0 Mg szkła, 0,3 Mg plastiku, 7,40 metalu, 2,7 makulatury, do daje łącznie 13,4 Mg i stanowi 0,89 % odpadów zebranych w gminie. Wszystkie surowce wtórne zebrane w wyniku selektywnej zbiórki

przekazywane są prywatnym przedsiębiorcom do odzysku. Pozostała ilość 1506,11 Mg została zdeponowana na składowiskach w Jawiszowicach i Ujkowie Starym.

Za cel ekologiczny ogólny do roku 2014 w zakresie gospodarki odpadami przyjęto: „Minimalizację ilości wytwarzanych odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami europejskimi systemu ich odzysku i unieszkodliwiania”.

Szczegółowe wytyczne i cele operacyjne z tego zakresu zostały zapisane w Projekcie Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wielka Wieś.

2.4.3 Własności nieruchomości.

Gmina Wielka Wieś ma charakter podmiejskim. Z Krakowem łączy ją sprawne powiązania drogowe. W ostatnich latach zaznacza się lokalnie zmiana charakteru zabudowy z wiejskiej na podmiejską, szczególnie w południowej części gminy. Widoczny jest wzrost zainwestowania inwestorów terenami położonymi w okolicy budowanej północnej obwodnicy Krakowa, w szczególności w rejonie budowanego węzła drogowego w Modlniczce oraz planowanego węzła w Modlnicy. Stopniowo wzrasta liczba zakładów handlowych i usługowych wzdłuż drogi nr 94.

Zgodnie z danymi powszechnego spisu rolnego z 2002 roku, przedstawionych w tabeli nr 3, ogólna powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych wynosi 3616 ha (w gosp. indywidualnych 3601 ha).

Tabela nr 3. Dane z powszechnego spisu rolnego z 2002 roku.

Rodzaj gruntu	Łącznie [ha]	W tym w gospodarstwach indywidualnych [ha]
grunty orne	2503	2495
sady	112	112
łąki trwałe	439	439
pastwiska trwałe	48	46
lasy i grunty leśne	158	158
pozostałe grunty	357	352

Użytki rolne łącznie zajmowały 85,8 % (3101 ha) obszaru gminy, a lasy i grunty leśne jedynie 4,4 %. Całość lasów i gruntów leśnych na terenie gminy jest w rękach prywatnych.

Na terenie gminy i w jej bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych i planowanych jest wiele inwestycji z zakresu infrastruktury drogowej, przewidywany jest rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz budowa giełdy towarowej. Powyższe czynniki powodować będą stopniowe ograniczanie areału gruntów rolnych.

2.4.4 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Na terenie gminy Wielka Wieś położonych jest 9 obiektów i zespołów architektonicznych wpisanych do rejestru zabytków. W ewidencji konserwatorskiej ujętych jest 58 zespołów i obiektów architektonicznych oraz 279 stanowisk archeologicznych.

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków:

- **w Białym Kościele:**
  - Kościół Parafialny p.w. św. Mikołaja z ogrodzeniem, kaplicami i drzewostanem (nr rejestru A-671);
- **w Giebułtowic:**
  - Kościół Parafialny p.w. św. Idziego z dzwonnica i otoczeniem (nr rejestru A - 18);
- **w Modlnicy:**
  - Kościół Parafialny p.w. św. Wojciecha z dzwonnica, otoczeniem w granicach muru i bramką w ogrodzeniu (nr rejestru A-19);
  - zespół dworski obejmujący: dwór z przyległym murem, pergolą i wieżyczką, lamus, park oraz tereny pofolwarczne w granicach ogrodzenia (nr rejestru A-298);
  - dom nr 105 - dawna austriacka komora celna (nr rejestru A-624)
  - Kaplica p.w. św. Wojciecha z otoczeniem i drzewostanem (nr rejestru A-668);
- **w Prądniku Korzkiewskim:**
  - budynek nr 36, dawna kuźnica (nr rejestru A-603);

- **w Tomaszowicach:**
  - zespół dworski obejmujący: dwór, park i dawny sad (nr rejestru A-43)
- **w Wielkiej Wsi:**
  - ruiny zamku (nr rejestru A-681).

2.5 Gospodarka

2.5.1 Rolnictwo

Gmina Wielka Wieś posiada charakter rolniczy, zmieniający się obecnie w części południowej na podmiejski. W gminie istnieje 2177 gospodarstw rolnych, z czego 1337 prowadzi wyłącznie działalność rolniczą, a 338 (ok. 20%) jednocześnie rolniczą i pozarolniczą, głównie w zakresie przetwórstwa przemysłowego i handlu. Pozostałe prowadzą wyłącznie działalność pozarolniczą lub żadnej z powyższych.

Struktura gospodarstw rolnych w gminie wykazuje duży udział gospodarstw rolnych o powierzchni poniżej 1 ha (996) oraz od 1 – 5 ha (1125) co daje łącznie 97,4% ogółu gospodarstw. W zasiewach dominują zboża (74,3 %) oraz ziemniaki (15,6%). Z pozostałych, na prawie 4,4% terenów w gminie, uprawiane są warzywa gruntowe.

2.5.2 Przemysł i usługi

Na terenie gminy działa 767 podmiotów gospodarczych. Dominujące znaczenie mają handel i usługi, głównie transportowe i budowlane. Ocenia się, że przedsiębiorstwa zajmujące się usługami transportowymi stanowią około 50%, firmy budowlane około 20%, jednostki handlowe około 20% wszystkich podmiotów gospodarczych.

Do największych firm na terenie gminy należą m.in.:

- Centrum Handlowe Leroy Merlin, zatrudniające około 180 pracowników;
- Centrum Handlowe WITEK, zatrudniające około 100 pracowników;
- Centrum Handlowe NICO;
- PAGRO Krakowski Oddział Zamiejscowy - produkcja kostki brukowej i usługi;
- LUSKAR – firma krakowska, produkcja kostki brukowej;
- TOBACCO Trading Poland – przemysł tytoniowy, zakład produkcyjno-handlowy;
- ADOZ – produkcja wędlin, około 40 pracowników;
- Dwór w Tomaszowicach – obiekt konferencyjno-hotelowy, dysponujący miejscami dla około 100 osób, zatrudniający około 25 osób;

- hotele i zajazdy, takie jak: Witek, Jurajski, Granica, Krystyna.

2.6 Strefa społeczna

2.6.1 Zagadnienia demograficzne

Rozwój demograficzny gminy Wielka Wieś, a zwłaszcza kierunki zmian ilościowych poszczególnych grup wiekowych miejscowej ludności, stanowią podstawową przesłankę kształtującą kierunki perspektywicznej polityki społeczno-ekonomicznej. Przykładowo dotyczyć one powinny: dostosowywania szkolnictwa do zmieniającego się w czasie zapotrzebowania na kształcenie, tworzenia nowych miejsc pracy dla zwiększających się zasobów pracy czy też objęcia opieką zdrowotną i społeczną zwiększającej się populacji ludności starszej.

Tabela nr 3 Ludność Gminy wg płci i wieku

Wiek /lata/	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 100 mężczyzn przypada kobiet
0-4	505	259	246	95
5-9	558	285	273	96
10-14	650	346	304	88
15-19	725	388	337	87
20-24	737	364	373	102
25-29	605	291	314	108
30-34	584	301	283	94
35-39	570	265	305	115
40-44	680	333	347	104
45-49	726	376	350	93
50-54	571	302	269	89
55-59	370	187	183	98
60-64	305	148	157	106
65-69	363	154	209	136
70-74	326	149	177	119
75-79	261	83	178	214

80-84	146	54	92	170
85 i więcej	121	32	89	271
OGÓLEM	8803	4317	4486	104

źródło: opracowanie Urzędu Statystycznego w Krakowie - podstawowe informacje ze spisów powszechnych – Gmina wiejska Wielka Wieś, Kraków 2003

Tabela nr 4. Ludność wg płci i ekonomicznych grup wieku

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓLEM	8803	4317	4486
• Przedprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety w wieku 0-17 lat)	2129	1119	1010
• Produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	5300	2726	2574
• Mobilnym (mężczyźni i kobiety w wieku 18-44 lat)	3485	1713	1771
• Niemobilnym (mężczyźni 45-64 lata i kobiety 45-49 lat)	1815	1013	802
• Poprodukcyjnym , (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	1374	472	902
Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	66	58	74

źródło: opracowanie Urzędu Statystycznego w Krakowie - podstawowe informacje ze spisów powszechnych – Gmina wiejska Wielka Wieś, Kraków 2003

Tabela pokazuje, że struktura ludności Gminy jest korzystna, bowiem osoby w wieku produkcyjnym stanowią ponad połowę ogółu ludności tj. 5300 mieszkańców, co stanowi 60,21%. W najbliższych latach ich odsetek wzrośnie. Będzie to rezultatem wchodzenia w wiek produkcyjny licznych roczników obecnie uczących się w szkołach średnich oraz napływem migracyjnym. Przedstawionym powyżej zmianom towarzyszyć będzie zaznaczający się proces starzenia ludności w wieku produkcyjnym. W wieku poprodukcyjnym znajduje się 1374 mieszkańców, co stanowi 15,61% ogółu ludności Gminy. Liczebność tej grupy ludności będzie systematycznie wzrastać.

Wg danych Narodowego Spisu Powszechnego, 2002 r. liczba i struktura gospodarstw domowych w gminie Wielka Wieś kształtowała się w sposób ukazany w tabeli nr 5.

Tabela nr 5. Struktura gospodarstw domowych

Wyszczególnienie		Liczby bezwzględne	Struktura w %
Stan ludności w osobach		8803	*
Przeciętna liczba osób w gosp. domowym		3.61	*
Liczba gosp. domowych ogółem		2437	100,0
Gospodarstwa wg ilości osób w gospodarstwie	Jednoosobowe	326	13,3
	Dwuosobowe	419	17,3
	Trzyosobowe	482	19,7
	Czterooosobowe	515	21,2
	Pięćoosobowe	695	28,5

źródło: opracowanie Urzędu Statystycznego w Krakowie - podstawowe informacje ze spisów powszechnych – Gmina wiejska Wielka Wieś, Kraków 2003

Wyniki NSP-2002 r. wykazały ponadto, że gospodarstw jednorodzinnych w gminie było 1762; dwurodzinnych – 300, trzy i więcej rodzinnych – 28, natomiast tzw. nierodzinnych 347. W zakresie zmienności struktur gospodarstw domowych prognoza GUS przyjmuje, że długookresową tendencją zmian jest wzrastający udział gospodarstw małych (liczebnie) i malejący udział gospodarstw dużych.

Tabela nr 6 Szacunkowa prognoza gospodarstw domowych w gminie Wielka Wieś

Wyszczególnienie		2000	2005	2010	2020
Ludność ogółem w osobach		8511	9100	9600	10700
Przeciętna liczba osób w gosp. domowym		4,13	3,79	3,64	3,53
Gospodarstwa wg ilości osób w gospodarstwie	Ogółem	2140	2400	2635	3030
	Jednoosobowe	290	340	420	530
	Dwuosobowe	300	360	400	490
	Trzyosobowe	290	400	460	560
	Czterooosobowe	450	510	570	660

	Pięcioosobowe	810	790	785	790
Struktura gospodarstw domowych w %	Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
	Jednoosobowe	13,6	14,2	15,9	17,5
	Dwuosobowe	14,0	15,0	15,2	16,2
	Trzyosobowe	13,6	16,7	17,5	18,5
	Czterooosobowe	21,0	21,3	21,6	21,8
	Pięcioosobowe	37,9	32,9	29,8	26,0

źródło: opracowanie sesji strategicznej Gminy Wielka Wieś, Agencja Rozwoju Regionalnego, 1999 r.

Głównymi składowymi rynku pracy są zasoby pracy i zapotrzebowanie na pracę. Obydwie wielkości kształtowane są pod wpływem wielu czynników wewnętrznych tkwiących w specyfice gminy oraz czynników zewnętrznych względem zjawisk i procesów mających miejsce w gospodarce Wielkiej Wsi.

Tabela nr 7. Ludność Gminy wg głównego źródła utrzymania

Źródło utrzymania	Własne (a)	Utrzymywani (b)	Nieustalono (c)	Razem a+b+c	Udział procentowy
Z pracy najemnej	2453	2163	0	4616	52,44
Własna działalność pozarolnicza	361	441	0	802	9,11
Z gospodarstwa rolnego	376	153	0	529	6,00
Emerytura	774	125	0	899	10,21
Renta	1329	260	0	1589	18,05
Pozostałe	224	93	0	317	3,61
Nieustalono	0	0	51	51	0,58
Razem	5517	3235	51	8803	100

źródło: opracowanie Urzędu Statystycznego w Krakowie- Podstawowe informacje ze spisów powszechnych – Gmina wiejska Wielka Wieś, Kraków 2003

Dane zawarte w tabeli nr 7 uwidaczniają, że ponad 50% ludności ma swoje źródło utrzymania w pracy najemnej, 6% czerpie dochody z prowadzenia gospodarstwa rolnego, a ok. 9% utrzymuje się z własnej działalności gospodarczej. Dodatkowo zauważamy, że ok. 30% osób znajduje się w strefie wtórnego podziału dochodu narodowego, korzystając z własnych lub cudzych rent i emerytur.

2.6.2 Poziom bezrobocie.

Wśród składowych lokalnego rynku pracy ważną rolę odgrywa zjawisko bezrobocia. Jego wielkość – w przypadku gminy – zależy nie tylko od stopnia wzajemnej zgodności pomiędzy popytem a podażą miejscowego rynku pracy, ale także – a może nawet przede wszystkim – od roli, jaką na nim odgrywają wyjazdy do pracy poza obszar gminy. W podstawowej bowiem mierze rejestrowane w gminie bezrobocie to efekt z jednej strony zwolnień z pracy – szczególnie w m. Krakowie, z drugiej zaś braku ofert pracy dla wchodzącej w wiek produkcyjny miejscowej młodzieży.

Bezrobocie, mimo swojego negatywnego wpływu na stosunki społeczno-gospodarcze, aktualnie nie osiąga na terenie gminy niebezpiecznych rozmiarów. Wg stanu na koniec 2003 r. liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotni wynosiła 285.

Na dzień 30 czerwca 2004 roku zarejestrowanych było 296 osób bezrobotnych, w tym 128 kobiet oraz 17 poszukujących pracy. 56 osób posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Tabela nr 8 Bezrobocie w gminie Wielka Wieś na tle Powiatu Krakowskiego i Filii Urzędu Pracy w Krzeszowicach obejmująca 5 gmin.

Wyszczególnienie	UPPK	Filia Urzędu w Krzeszowicach	Gmina Wielka Wieś
Liczba bezrobotnych ogółem	10847	3930	296
Poszukujący pracy	328	129	17
Kobiety	5432	2056	128
% do ogółu bezrobotnych	58%	52%	44%
Uprawnieni do zasiłku	1261	430	48
Procentowa liczba uprawnionych do zasiłku do ogółu bezrobotnych	14%	11%	17%
Bez prawa do zasiłku	8586	3740	240
Zamieszkali na wsi	8467	3299	286
Procentowa liczba zamieszkałych na wsi do ogółu bezrobotnych	92%	84%	100%
Niepełnosprawni	308	104	14
Osoby uprawnione do zasiłku przedemerytalnego	-	-	27
Osoby uprawnione do świadczenia przedemerytalnego	-	-	45

Nowozarejestrowani, narastająco od 1.01.04	7484	2596	163
Wyłączeni z ewidencji, narastająco od 1.01.04	7963	2684	152
Oferty pracy, narastająco od 1.01.04	3812	1093	14
Podejmujący pracę od 1.01.04	3557	1216	84
Podejmujący pracę niesubsydiowaną narastająco od 1.01.04	3019	1046	72
Podejmujący prace interwencyjne narastająco od 1.01.04	198	63	3
Podejmujący roboty publiczne narastająco od 1.01.04	203	67	6
Rozpoczynający szkolenia narastająco od 1.01.04	277	79	3
Zatrudnienie na podstawie umów absolwenckich narastająco od 1.01.04	43	14	2
Podejmujący staże absolwenckie narastająco od 1.01.04	405	120	11

Na dzień 31 lipca 2004 roku do świadczeń przedemerytalnych uprawnionych było 45 osób, a 27 do zasiłków przedemerytalnych.

Młodzieży i osobom dorosłym (bezrobotnym i poszukującym pracy) z terenu gminy doradca zawodowy z Urzędu Pracy udzielał specjalistycznej pomocy w wyborze zawodu, szkoły, kierunku szkolenia, podjęcia lub zmiany zatrudnienia. Pomoc skierowana do osób bezrobotnych odbywała się w formie indywidualnych i grupowych porad.

Warsztaty aktywizacji zawodowej kierowano do różnych grup osób bezrobotnych, odpowiednio dostosowując program warsztatów do problemu głównego grupy, dla której je zorganizowano. Wysegmentowanymi grupami byli: absolwenci, długotrwale bezrobotni, często powracający do rejestru bezrobotnych, kobiety po urloпах wychowawczych, bezrobotni małżonkowie, osoby niepełnosprawne, mężczyźni po odbytej służbie wojskowej, osoby bez stażu pracy, osoby po utracie prawa do renty.

Ponadto Urząd Pracy dokonywał refundacji wynagrodzeń pracowników młodocianych na rzecz pracodawców.

Istotnych informacji o sytuacji panującej na gminnym rynku pracy dostarcza poniższa analiza struktury bezrobotnych według płci, wieku, wykształcenia oraz długości czasu pozostawania bez pracy

Tabela nr 9 Dane o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w Wielkiej Wsi.

	2000	2001	2002	2003	czerwiec 2004
Bezrobotni ogółem	279	299	291	285	296
w tym kobiety	147	142	132	129	128

Tabela nr 10 Liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku

	2000	2001	2002	2003	czerwiec 2004
Bezrobotni ogółem	219	237	233	235	240

Tabela nr 11 Wykształcenie bezrobotnych

	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólnokszt.	Średnie zawodowe i policealne	wyższe
2000 r. ogółem	80	106	11	70	12
2001 r. ogółem	84	122	12	68	13
2002 r. ogółem	95	112	10	64	10
2003 r. ogółem	93	114	12	54	12
czerwiec 2004	85	124	15	57	15

Tabela nr 12 Czas pozostawania bez pracy

	3 miesiące i mniej	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	12-24 miesiące	24 miesiące i więcej
2000 r. ogółem	73	54	68	52	32
2001 r. ogółem	65	60	64	60	50
2002 r. ogółem	56	51	56	70	58
2003 r. ogółem	63	46	47	56	73
Czerwiec 2004	68	44	61	47	76

Tabela nr 13 Bezrobotni wg wieku

Wiek	Liczba osób
-------------	--------------------

15 – 17	0
18 – 24	84
25 – 34	79
35 – 54	119
55 – 64	3

Tabela nr 14. Stopa bezrobocia na terenie Powiatu Krakowskiego

2000	2001	2002	2003
11,4%	13%	12,2%	11,9%

Niewątpliwie negatywnymi cechami struktury bezrobotnych w gminie jest relatywnie wysoki odsetek bezrobotnych, którym nie przysługuje prawo do zasiłku. Warty podkreślenia jest także wysoki odsetek młodzieży pośród bezrobotnych – 163 osoby.

Ilość zarejestrowanych w Gminie firm – 772 (wg REGON) oraz bliskość Krakowa powodują, że stopa bezrobocia w Gminie Wielka Wieś (podobnie jak w całym powiecie krakowskim) sięga ok. 11%, co stawia ją w czołówce miejsc o najniższym bezrobociu w regionie. Dodatkowym czynnikiem niskiej stopy bezrobocia w Gminie jest działający od kilkunastu miesięcy Lokalny Ośrodek Informacyjno-Doradczy wspomagający bezrobotnych w znalezieniu pracy.

Ocena słabych i mocnych stron gminnego rynku pracy pozwala na sformułowanie kilku przesłanek, które decydować będą o stopniu i zakresie jego równowagi. Społeczno-gospodarczy rozwój gminy, który w okresie perspektywicznym powinien być podstawowym zadaniem nie tylko dla władz samorządowych, ale także dla całej społeczności lokalnej, wymaga podejmowania szeregu przedsięwzięć, których celem powinno być równoważenie sytuacji na gminnym rynku pracy. Zadanie to jest tym ważniejsze, że już teraz trzeba zdawać sobie sprawę z zagrożeń, które mogą w okresie najbliższych dziesięcioleci zachwiać równowagę gminnego rynku pracy i już obecnie z wyprzedzeniem czasowym, podejmować odpowiednie działania zapobiegawcze. Niewątpliwie do zagrożeń tych zaliczyć można ukryte w indywidualnych gospodarstwach chłopskich tzw. przeludnienie agrarne, które w miarę postępującego procesu restrukturyzacji gminnego rolnictwa generować mogą wolne zasoby pracy. Drugim, może jeszcze ważniejszym czynnikiem zagrażającym równowadze lokalnego rynku pracy jest zwiększająca się systematycznie – przez cały omawiany okres – liczebność ludności w wieku produkcyjnym. Jak już poprzednio zaznaczono miejscowe zasoby siły roboczej

zwiększyć się mogą o tzw. zasoby „napływowe”, czyli ludność aktywną zawodowo w wieku produkcyjnym, która napływać będzie (meldując się na pobyt stały) na teren gminy. Ta grupa ludności, traktując gminę jako obszar „sypialniowy”, wyjeżdżać będzie codziennie do pracy poza gminą (przede wszystkim do Krakowa), nie stwarzając nacisku na lokalny rynek pracy.

2.6.3 Priorytety lokalnej polityki w dziedzinie pomocy społecznej

W warunkach decentralizacji uprawnień, zadań i środków, państwo ochrania interesy obywateli poprzez normy prawne oraz organy nadzoru i kontroli. Jednakże ustrój państwowy, który opiera się o zasadę pomocniczości, wymaga dużej samoświadomości i zaangażowania przedstawicieli terytorialnych samorządów oraz innych realizatorów celów polityki społecznej państwa. Dlatego lokalne władze Gminy Wielka Wieś wraz z podległymi jednostkami administracyjnymi, są odpowiedzialne za całokształt realizacji zadań polityki społecznej na szczeblu lokalnym. W praktyce oznacza to stworzenie takich mechanizmów zlecania zadań i kontroli ich wykonania, które zapewnią najpełniejsze zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej.

Jaką zatem drogę musi pokonać samorząd, by w pełni realizować założenie najlepszej ochrony interesów obywateli?

Po pierwsze – podstawa określania priorytetów działań musi być zgodna z diagnozą potrzeb społeczności lokalnej.

Po drugie – stopień odczuwania poszczególnych potrzeb musi być permanentnie monitorowany.

Po trzecie – realizacja zadań musi podlegać stałej kontroli i ocenie

- z punktu widzenia prawnych zobowiązań samorządu terytorialnego;
- z punktu widzenia odbiorców usług.

Podstawą realizacji przedstawionych tez jest przyjęcie i realizowanie przez samorząd terytorialny spójnej polityki społecznej oraz jasno określonej strategii priorytetów i działań, które, niezależnie od układów i potrzeb politycznych, niezmiennie muszą być realizowane.

Program pomocy społecznej winien: - określić najważniejsze działania, które należy zrealizować, aby zapewnić mieszkańcom wspólnoty samorządowej – Gminy Wielka Wieś – warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu oraz wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym; - służyć ma jako podstawa określająca kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej na terenie Gminy. Zakładać powinien

wdrażanie działań ujętych w programie przez następujące priorytety lokalnej polityki społecznej:

Priorytet 1 - rodzina: wspieranie jej w zaspokajaniu podstawowych potrzeb i prawidłowym wypełnianiu funkcji wychowawczych względem dzieci

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat można zauważyć bardzo istotne przeobrażenia w sytuacji rodzin. Dostrzegalne są zmiany zachodzące w ich strukturze, a mianowicie zastąpienie tradycyjnej rodziny wielopokoleniowej rodziną nuklearną. Wśród 2448 rodzin w gospodarstwach domowych w Gminie Wielka Wieś największą liczbę – 1762 stanowią rodziny jednopokoleniowe. W zaledwie 13% wszystkich rodzin z dziećmi wychowuje się 3 i więcej dzieci. Zmniejsza się wielość funkcji pełnionych dotychczas przez rodziny – część z nich przejmowana jest przez różne instytucje lub pozostaje poza obszarem działań zarówno rodziny, jak i instytucji społecznych, co może skutkować kształtowaniem się niewłaściwych postaw i systemów wartości wśród dzieci i młodzieży. Poważnym zagrożeniem dla rodziny stało się zachwianie poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz przewidywalności przyszłości. Praktyka zawodowa gminnych pracowników socjalnych wskazuje na to, że z najbardziej istotnych problemów rodzin pozostających pod opieką GOPS na czoło wysuwa się bezrobocie, ubóstwo, bezradność życiowa oraz zjawiska z kręgu patologii społecznej, a w szczególności alkoholizm. Uwarunkowania te stwarzają korzystny klimat istnienia i powstawania dysfunkcji w rodzinie. Proces narastania długotrwałego pozostawania bez pracy, niskie dochody, brak środków do życia powoduje degradację ekonomiczną i społeczną wielu rodzin. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się rodziny wielodzietne i niepełne. To one mają największe trudności z realizacją funkcji ekonomicznej i opiekuńczej. Borykają się z problemami natury socjalno-bytowej, opiekuńczo-bytowej, opiekuńczo-wychowawczej, zdrowotnej i emocjonalnej. Samotni rodzice pełniący w większości funkcję jedynych żywicieli rodziny, nie uzyskują na ogół dochodów pozwalających na zaspokojenie wszystkich potrzeb rodziny. Często żyją oni na skraju ubóstwa, wykazując sporą niezaradność życiową. Ich trudna sytuacja wymaga szczególnej troski ze strony instytucji lokalnych. Poza udzielaniem pomocy finansowej i materialnej (zasiłki celowe, okresowe, pomoc rzeczowa w formie opału, odzieży i żywności) niezbędne jest wsparcie psychiczne, częste odwiedziny w środowisku, rozmowy, pomoc prawna. W rodzinach niepełnych obserwuje się często ich emocjonalną dysfunkcjonalność, co jest wynikiem braku drugiego rodzica, ale także silnego skoncentrowania się na bieżących trudnościach materialno-

bytowych i mniejszych możliwościach właściwego odczytania i zaspokojenia socjopsychicznych potrzeb dziecka. Rodzina niepełna jest najbardziej widoczna w środowisku lokalnym, w gminie, w parafii, gdzie ujawniają się więzi sąsiedzkie i zawodowe. Główny żywiciel albo pracuje na rzecz swojej rodziny, albo jest bezrobotny. Problem rodzin niepełnych wymaga aktywnej polityki społecznej ze względu na konieczność wyrównywania nieuzasadnionych różnic socjalnych, szans edukacyjnych oraz zawodowych. Druga kategoria to rodziny wielodzietne. Powinny być one obiektem szczególnej troski, stanowią bowiem grupę najbardziej zagrożoną ubóstwem. Na ogół utrzymują się z pracy jednego żywiciela, bowiem matka zajmuje się wychowywaniem dzieci.

Środowiskiem wymagającym szczególnego rodzaju pomocy są rodziny patologiczne, a dzieci z tych środowisk, cierpiące nie tylko niedostatek, ale również narażone na wpływ uzależnionych często od alkoholu rodziców, wymagają szczególnego traktowania. Wśród nich rozróżniamy trzy typy rodzin: z problemem alkoholowym, przestępczością nieletnich oraz przemocą w rodzinie. Według statystyk ogólnokrajowych przestępstwa przeciwko rodzinie należą do jednych z najczęściej popełnianych. Ofiarami przemocy padają głównie kobiety i dzieci. Skutki przemocy mają wymiar przede wszystkim jednostkowy. Powodują zaburzenia psychiczne, u dzieci niedorozwój psychiczny i fizyczny związany z nieprawidłowym środowiskiem rozwoju. W środowisku rodzin problemowych, w których próg zagrożenia dziecka ocenia się jako krytyczny, konieczne jest podejmowanie działań ratowniczych, polegających np. na czasowej lub stałej izolacji dzieci od rodziny. Najczęstszą formą ratowania jest zapewnienie opieki poprzez umieszczenie w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Kierowanie dzieci do tego typu placówek jest jednak środkiem ostatecznym, stosowanym po wyczerpaniu innych możliwości pomocy dzieciom i rodzinie, a także w przypadkach, gdy dalsze pozostawienie dziecka w środowisku lokalnym zagraża jego zdrowiu i życiu.

Istnieje również problem rodzin niepełnosprawnych tzn. takich, których członkowie są osobami niepełnosprawnymi. Rodziny takie mają ograniczone możliwości uczestniczenia w życiu społecznym. Niepełnosprawność, obok ubóstwa i bezrobocia, należy do najważniejszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej.

Przystosowanie się rodzin do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej jest trudne. Przeważają elementy niszczące warunki bytu rodzin: pogłębiający się problem mieszkaniowy, wysokie bezrobocie, pogorszenie dostępności usług, ogólny spadek jakości życia i poczucia bezpieczeństwa.

Oslabieniu uległy także czynniki integrujące rodzinę jako grupę społeczną.

Sposoby rozwiązywania problemów rodziny wiążą się z pomocą i samopomocą. Samopomoc dotyczy zaradności samej rodziny, jej przezorności i umiejętności radzenia sobie i zachowania się w obliczu kłopotów i nieszczęść. Pomoc rodzinie przychodzi z zewnątrz – od sąsiadów, ośrodka pomocy społecznej, organizacji pozarządowych. Każda pomoc z zewnątrz ma własne uwarunkowania i możliwości. Celem pomocy rodzinie jest jej wspomaganie.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań udziela się pomocy w formie: poradnictwa rodzinnego, terapii, pracy socjalnej, wsparcia finansowego lub w naturze. Do szeregu świadczeń oferowanych rodzinie przez pomoc społeczną z dniem 1 maja br. dołączyły świadczenia przyznawane na podstawie ustawy z dn. 28 października 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228 z 2003 r. poz. 2255). Są to: - zasiłek rodzinny wraz z dodatkami - zasiłek dla rodzin z niepełnosprawnym członkiem, tzw. świadczenia opiekuńcze, czyli świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek pielęgnacyjny.

Priorytet 2 - dzieci i młodzież : wspomaganie prawidłowego rozwoju.

Polityka społeczna skierowana do dzieci oznacza zorganizowane, celowe działania władz publicznych i innych podmiotów sceny publicznej służące ochronie warunków życia i rozwoju młodego pokolenia oraz tworzeniu, utrzymaniu i poprawie podstaw równego startu życiowego ludzi młodych, stwarzającego szanse budowy i wykorzystania potencjału jednostkowego pokoleniowego, umożliwiającego przejmowanie odpowiedzialności za rozwój indywidualny i przyszły standard życia oraz miejsce w strukturze społecznej

Działania te sprzyjać mają przede wszystkim:

- kształtowaniu ogólnych warunków życia i rozwoju oraz dostępu dzieci i młodzieży do infrastruktury społecznej, a także usług i świadczeń społecznych (położenie materialne rodziny, zdrowie, edukacja, uczestnictwo w kulturze i życiu publicznym, rekreacja i wypoczynek, bezpieczeństwo);
- stwarzaniu równych szans edukacyjnych i wychowawczych;
- wspieraniu rodziny oraz instytucji oświatowych w procesie wychowania i socjalizacji;
- tworzeniu warunków umożliwiających pełne i aktywne uczestnictwo w kulturze oraz życiu społecznym;

- tworzeniu warunków i narzędzi budowania twórczych postaw i przedsiębiorczości, wrażliwości społecznej, umiejętności funkcjonowania w relacjach z innymi ludźmi, niezależności, poczucia kontroli nad własnym życiem oraz rozwiązywania problemów;
- umacnianiu poczucia przynależności i akceptacji, przeciwdziałającej alienacji, marginalizacji i społecznemu wykluczeniu;
- ochronie przed deprawacją, nadużyciami, przemocą i wykolejeniem społecznym;
- budowaniu więzi ze społeczeństwem globalnym i społecznością lokalną, w tym zwłaszcza więzi międzypokoleniowych.

Polityka społeczna adresowana do dzieci i młodzieży przysporzyć ma z jednej strony umiejętności, kompetencji społecznych i samodzielności pokoleniom wchodzącym w dorosłość, z drugiej zaś wymaga działań będących odpowiedzią na dokonujące się w środowisku społeczno-wychowawczym przemiany wywołane niestabilną i szybko zmieniającą się sytuacją gospodarczą, globalizacją kultury, deficytami zdrowotnymi, spadkiem aktywności społecznej, wzrostem liczby zachowań dewiacyjnych i patologii społecznej wśród dzieci i młodzieży oraz narastania kłopotów wychowawczych w rodzinie i instytucjach pozarodzinnych, wywoływanych trudnościami adaptacyjnymi młodego pokolenia.

Dzieci i młodzież są podstawowymi grupami adresatów, do których kieruje się działania o charakterze profilaktycznym i w stosunku do których są one najbardziej skuteczne. Największe znaczenie w procesie rozwoju i socjalizacji odgrywa właściwe funkcjonowanie środowiska rodzinnego. Dlatego też w pierwszej kolejności podejmować należy działania nakierowane na zapewnienie właściwego funkcjonowania rodziny i kompensację istniejących deficytów, u podłoża których znajdują się trudna sytuacja finansowa, niepełnosprawność, bezrobocie. Do zadań realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w tym zakresie należą m.in.: zapewnianie dzieciom i młodzieży gorącego posiłku w szkole, zakup artykułów szkolnych celem zapobiegania trudnościom w funkcjonowaniu w środowisku rówieśniczym, a także trudnościom w nauce, finansowanie wyjazdów na kolonie, ferie, zielone szkoły, jak również wyjść szkolnych do kina, teatru, muzeów itp. Często działania Ośrodka skierowane na pomoc dzieciom i młodzieży wykraczają poza ramy katalogu zadań wyznaczonych ustawą o pomocy społecznej. Przykładem takiej działalności, realizowanej przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury i Promocji, są akcje wypoczynku letniego i zimowego

adresowane do najmłodszych mieszkańców Gminy pozostających w czasie wakacji i ferii w miejscu zamieszkania.

Priorytet 3 - seniorzy: ograniczanie negatywnych skutków starości, promocja aktywnych form działania

Działania polityki społecznej skierowane do ludzi starych oznaczają zespół celowych działań władz publicznych i innych podmiotów społecznych, służących tworzeniu, poprawie, bądź utrzymaniu statusu społecznego, bezpieczeństwa i jakości życia osób tych oraz możliwości ich udziału w życiu społecznym, zwiększających szansę prowadzenia aktywnego i niezależnego życia. Ta oparta na wartościach, instytucjonalna odpowiedź na przemiany w strukturze społeczno-demograficznej społeczeństwa i, będące ich pochodną, zmiany w systemach społecznych, przejawiająca się w działaniach służących:

- kształtowaniu ogólnych warunków rozwoju i życia seniorów;
- zaspokajaniu potrzeb ludzi starych;
- zapewnieniu starości pozycji równoprawnej z innymi fazami życia;
- kształtowaniu stosunków między pokoleniami;
- harmonizowaniu i godzeniu interesów poszczególnych pokoleń;
- wspomaganie seniorów w radzeniu sobie z zadaniami rozwojowymi;
- kształtowaniu pozytywnego obrazu starości w świadomości społecznej;
- stwarzaniu możliwości sprostania aktualnym i przyszłym sytuacjom oraz problemom związanym ze starzeniem się zbiorowości.

Osoby starsze ze względu na wiek oraz stan zdrowia mają ograniczone możliwości podejmowania aktywnych działań prowadzących do poprawy swojej sytuacji materialnej. Osoby te nie zawsze mogą liczyć na pomoc rodziny – przeciwnie, gdy mieszkają razem z dziećmi to właśnie ich świadczenia emerytalne stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodzin wielopokoleniowych. Jak podają różnorodne statystyki, co 20 osoba starsza żyje w sferze skrajnego ubóstwa. A przecież pozostawanie przez dłuższy okres czasu w tej sferze oznacza nie tylko brak możliwości zaspokojenia jakichkolwiek potrzeb wyższego rzędu, ale również elementarnych potrzeb w zakresie wyżywienia i ochrony zdrowia. I właśnie dlatego najczęściej sygnalizowanym przez tę kategorię osób problemem jest pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność oraz trudna sytuacja materialna. Niekorzystny wpływ na stan zdrowia seniorów – szczególnie w środowisku wiejskim –

mają trudne warunki życia, niedociągnięcia w zakresie opieki zdrowotnej, warunki środowiskowe, a także brak dbałości o swoje zdrowie. Niepełnosprawność tych osób pogłębia się wraz z wiekiem, a co za tym idzie, zakres potrzeb rośnie po 75 roku życia. Pojawiają się trudności z wykonywaniem podstawowych czynności w związku z ograniczeniem sprawności fizycznej, psychicznej, pojawiającymi się chorobami i dysfunkcjami, pogarszaniem się orientacji psychoprzestrzennej. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe. Jeżeli nawet mieszkają z rodziną, to następujące w ostatnim okresie zmiany w funkcjach rodziny, podejmowanie pracy przez kobiety, coraz dłuższy czas pracy powodują, że rodzina nie jest w stanie zapewnić osobom starszym opieki w wymaganym zakresie. Populacja ta (w Gminie Wielka Wieś 1374 mieszkańców, tj. 15,5% społeczeństwa, osiągnęło wiek powyżej 60 roku życia) wymaga pomocy osób trzecich w postaci nieformalnej świadczonej przez rodzinę, a często instytucjonalnej w ramach zadań pomocy społecznej.

Realizując zadanie obligatoryjne Gminy względem osób starszych, z ograniczoną sprawnością, przewlekle chorych doceniamy rolę i znaczenie organizacji ich życia w dotychczasowym miejscu zamieszkania, której głównym elementem są usługi opiekuńcze. Ta swoista preferencja ma swoje uzasadnienie w naturalnym pragnieniu osób zależnych do pozostania we własnym środowisku tak długo, jak jest to możliwe. Wychodzimy z założenia, że nawet najlepiej funkcjonująca placówka opiekuńcza jest środowiskiem sztucznie tworzonym, niezaspokajającym w sposób naturalny potrzeb życiowych. Dobrze zorganizowana opieka usługowa w domu zapobiega zniedołężnieniu starczemu, przyspiesza rekonwalescencję po opuszczeniu szpitala, umożliwia zatrzymanie chorego w miejscu zamieszkania. Usługi opiekuńcze świadczone w środowisku dają poczucie bezpieczeństwa i zaspokojenia kontaktu z kimś bliskim.

Priorytet 4 - niepełnosprawni: poprawa jakości życia i wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do świadczeń i usług

Polityka społeczna wobec niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych powinna przyjmować kształt zorganizowanych, kompleksowych działań władz publicznych oraz innych podmiotów społecznych, służących kształtowaniu i ochronie warunków i jakości życia oraz statusu społecznego osób niepełnosprawnych, a także umożliwiających jednostkom z ograniczoną sprawnością dostęp do niezbędnych świadczeń i usług zdrowotno-socjalnych oraz rozwiązań technologiczno-organizacyjnych utrzymujących

i zwiększających szanse niezależnego funkcjonowania oraz aktywnego udziału ludzi niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Podstawowym wykładnikiem i narzędziem realizacji polityki społecznej na rzecz ludzi niepełnosprawnych jest wsparty odpowiednią infrastrukturą, proces rehabilitacji leczniczej, psychologicznej, społecznej i zawodowej nastawionej na:

- kompensację ograniczonych w wyniku błędu genetycznego, choroby lub urazu funkcji psychomotorycznych, intelektualnych oraz społecznych;
- maksymalizację potencjału niepełnosprawnej jednostki i jej społecznego otoczenia;
- dostarczanie osobom niepełnosprawnym narzędzi niezbędnych do zmiany własnego życia;
- odbudowę i poszerzanie zasobów osób niepełnosprawnych, ich rodzin oraz społeczności lokalnej umożliwiających jednostkom z ograniczoną sprawnością sprostać warunkom życiowym i środowiskowym;
- integrację osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem oraz normalizację ich położenia i funkcjonowania społecznego.

Rehabilitacja obejmuje rozmaite formy wsparcia, wspomagające osoby niepełnosprawne w wypełnianiu przypisanych im ról społecznych, takie jak: poradnictwo społeczne, prawne i psychologiczne oraz edukację i przygotowanie zawodowe wraz z tworzeniem miejsc pracy, a także umożliwiające samodzielną lokomocję, komunikowanie się z otoczeniem i prowadzenie niezależnego, codziennego życia. Choć w środowisku wiejskim osoby niepełnosprawne żyją częściej w dużych, wielopokoleniowych rodzinach, nie znaczy to, że mogą liczyć na większą pomoc ze strony domowników. W obecnych czasach tradycyjny model wieloosobowej rodziny wiejskiej nie jest warunkiem wystarczającym dla lepszego sprawowania opieki nad niepełnosprawnymi członkami tej rodziny. Niekorzystnie dla mieszkańców wsi przedstawia się nie tylko ich sytuacja bytowa, a przede wszystkim warunki mieszkaniowe oraz wyposażenie w przedmioty ułatwiające codzienne funkcjonowanie. Jeszcze ważniejszym problemem jest ich upośledzenie pod względem do leczenia i rehabilitacji. A wiadomo przecież, że niewystarczająca dostępność do świadczeń leczniczych i usprawniających czy powstrzymujących procesy pogłębiania się ograniczeń, prowadzi nieuchronnie do narastania problemu niepełnosprawności.

Problem niepełnosprawności dotyka coraz częściej osoby w wieku poniżej 65 lat (wg danych GUS w środowisku lokalnym Gminy żyje 1769 osób z orzeczoną

niepełnosprawnością, w tym 185 z fizycznymi oznakami niepełnosprawności). Szczególną uwagę należy zwrócić na ich integrację społeczną, wyrównywanie szans dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz kształtowanie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i uświadomienie możliwości wpływania na własną sytuację życiową

Tabela nr 15 Liczba mieszkańców gminy korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej (stan na 30 czerwca 2004)

Miejscowość	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy	Liczba osób objętych pomocą	Liczba dzieci w tych gospodarstwach domowych
Bębło	1 034	23	49	27
Będkowice	540	14	56	32
Biały Kościół	944	15	38	16
Czajowice	569	8	20	10
Giebułtów	899	7	16	4
Modnica	1136	20	78	43
Modniczka	983	25	68	30
Prądnik Korz.	223	5	19	9
Szyce	388	2	2	0
Tomaszowice	623	7	25	22
Wielka Wieś	1051	17	38	12
Wierzchowie	413	16	60	30
Razem	8803	159	499	235

Tabela nr 16 Struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej

Rodziny	Liczba
Gospodarstwa jednoosobowe	49
1 dziecko	21
2 dzieci	32
3 dzieci	19
4 dzieci	13

5 dzieci	2
6 dzieci i więcej	5

3. DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU POPRAWĘ SYTUACJI W GMINIE WIELKA WIEŚ

W oparciu o dane na temat problemów występujących w Gminie Wielka Wieś, przedstawione szczegółowo w poprzedniej części Planu, a także biorąc pod uwagę potrzeby zgłoszone przez społeczność lokalną oraz przedstawicieli różnych sektorów gospodarki, funkcjonujących na terenie gminy, określono główne zadania wymagające realizacji w najbliższym okresie (lata 2004 – 2006).

Sposób realizacji tych zadań zdefiniowany został w PRL w oparciu o wytyczne określone w ZPORR i UZPORR, w sprawie możliwości pozyskania bezzwrotnej pomocy finansowej z EFRR.

3.1 Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

Głównymi celami strategicznymi wynikającymi z założeń Strategii Rozwoju Gminy Wielka Wieś na lata 2004-2007 są:

- dostępność komunikacyjna;
- rozbudowa lokalnej infrastruktury technicznej;
- bezpieczeństwo mieszkańców gminy.

Osiągnięcie tych celów wiązać się będzie z następującymi działaniami:

- budową nowych asfaltowych dróg przy pomocy środków strukturalnych;
- budową chodników w miejscach szczególnie niebezpiecznych (obok szkół, przy drogach gminnych o dużym natężeniu ruchu), instalowanie oświetlenia dróg gminnych;
- budową dalszych nowych sieci kanalizacyjnych;
- budową wodociągu w Prądniku Korzkiewskim;
- współpracą z Zarządem Dróg Powiatowych w celu modernizacji dróg powiatowych i krajowych przebiegających przez naszą gminę;
- ścisłą współpracą z Posterunkiem Policji - zwiększenie dostępności;
- współpracą z gminnymi jednostkami OSP;
- współdziałaniem z GDDKiA oraz Zarządem Dróg Powiatowych w celu poprawy bezpieczeństwa przy drodze krajowej oraz drogach powiatowych (budowa sygnalizacji świetlnej, chodników, oznakowanie dróg).

W najbliższych latach przewidziana jest budowa sieci wodociągowej w Prądniku Korzkiewskim oraz rozbudowa sieci kanalizacyjnej we wsiach Modlnica i Modlniczka. Wsparcie tego obszaru ze środków gminnych pozwoli na zwiększenie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej gminy, co zaowocuje zwiększoną aktywnością w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.

Realizacja budowy nowych dróg oraz modernizacja istniejących uzależniona jest od wykonania dokumentacji projektowej oraz uregulowania stanu prawnego pasa

drogowego dróg przedstawionych do modernizacji lub budowy w pkt 4.2 niniejszego opracowania. W związku z powyższym zadania te przeniesione są na lata 2004 – 2013.

3.2 Poprawa stanu środowiska naturalnego

Z różnorodnych potrzeb i wyzwań w zakresie ochrony środowiska, jakie stoją przed gminą należy wybrać najistotniejsze i możliwe do realizacji w zakładanym przedziale czasowym. Zadania te zostały przedstawione w Programie Ochrony Środowiska Gminy Wielka Wieś.

Oceniając stan środowiska i prognozy rozwoju gminy, określono następujące priorytety działań w zakresie ochrony środowiska:

- wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zasad gospodarowania przestrzenią zgodnych z wymaganiami rozwoju zrównoważonego i potrzebami ochrony przyrody oraz stworzenie sprawnych mechanizmów egzekwowania zapisów planu,
- rozbudowa systemu kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- zachowanie i wzbogacenie walorów krajobrazowych i przyrodniczych gminy,
- ochrona różnorodności przyrodniczej w gminie poprzez opiekę nad obszarami i obiektami chronionymi, właściwą gospodarkę rolną i leśną oraz nadzór na procesami inwestycyjnymi i urbanizacją,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój przestrzeni publicznej,
- program zwiększania powierzchni terenów zielonych (zalesienia, tworzenie alei, opieka nad parkami i obszarami zieleni gminnej),
- zapewnienie wystarczającej ilości dobrej wody dla mieszkańców i gospodarki, minimalizacja strat i optymalizacja zużycia,
- opracowanie i wdrażanie systemu gospodarki odpadami w gminie,
- ograniczenie niskiej emisji ciepłowniczej,
- ograniczenie uciążliwości tras komunikacyjnych w zakresie hałasu,
- edukacja ekologiczna, promocja wśród mieszkańców gminy i turystów zachowań zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego.
- wspieranie zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego, w tym budowa ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, informacja turystyczna.

Część działań posiada określony zakres czasowy realizacji, jednak większość ma charakter ciągły przy zmieniającym się zakresie prac.

Powyższy zakres inwestycji należy powiększyć, w okresie 2004-2007, o realizację systemu selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy oraz inwestycje w zakresie wzbogacenia oferty turystycznej gminy, przy zapewnieniu minimalizacji jej oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo. Są to kierunki inwestycyjne zgodne z Strategią Rozwoju Gminy.

W Planie Gospodarki Odpadami Gminy Wielka Wieś przyjęto cel ogólny i cele szczegółowe zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami.

Tabela nr 17 Cel ekologiczny ogólny do roku 2014: minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami europejskimi systemu ich odzysku i unieszkodliwiania.

Cele szczegółowe	2007	2014
Zbieranie odpadów	100 % mieszkańców	100 % mieszkańców
Deponowanie odpadów komunalnych na składowiskach	81 %	63 %
Skierowanie na składowiska odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995)	82 %	48 %
Limity odzysku i recyklingu: <ul style="list-style-type: none"> • opakowania z papieru i tektury • opakowania ze szkła • opakowania z tworzyw sztucznych • opakowania metalowe • opakowania wielomateriałowe • odpady wielkogabarytowe • odpady budowlane • odpady niebezpieczne (z grupy odpadów komunalnych) 	45 % 35 % 22 % 35 % 20 % 26 % 20 % 22 %	55 % 50 % 35 % 50 % 35 % 55 % 45 % 55 %

Dla osiągnięcia założonych celów, konieczne jest podjęcie następujących kierunków działań w sferze gospodarki odpadami komunalnymi:

1. Wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki surowców wtórnych, w tym odpadów opakowaniowych: makulatury, szkła, metali, tworzyw sztucznych, opakowań wielomateriałowych.
2. Wdrażanie systemu eliminacji odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych, ich zbierania i odzysku.
3. Wdrażanie systemu eliminacji odpadów budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych, ich zbierania i odzysku.

4. Wdrażanie systemu eliminacji odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, ich zbierania i unieszkodliwiania.
5. Wprowadzanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadlokalnym, w tym udział w budowie Zakładu Zagospodarowania Odpadów - ZZO (sortownia, kompostownia, zakład termicznego przekształcania odpadów, pomieszczenia do magazynowania odpadów niebezpiecznych, linia do odzysku odpadów budowlanych, linia do demontażu i odzysku odpadów wielkogabarytowych, składowisko pozostałych odpadów komunalnych).
6. Preferowane będzie kompostowanie odpadów organicznych we własnym zakresie.
7. Odpady wysegregowane (surowce wtórne, odpady wielkogabarytowe, budowlane, niebezpieczne) będą kierowane do ZZO do odzysku, natomiast pozostałe odpady komunalne będą kierowane na najbliższe funkcjonujące składowiska lub na składowisko przy ZZO.
8. Bieżąca likwidacja nielegalnych wysypisk.
9. Kontynuacja programu EKO-DACH polegającego na wymianie pokryć eternitowych i zagospodarowaniu odpadów azbestowych.

3.3 Poprawa stanu środowiska kulturowego

Ważnym zadaniem służącym poprawie stanu środowiska kulturowego jest ocalenie od zapomnienia odrębności kulturowych, z których wynika tutejsza kultura ludowa. Zadanie to powinno być realizowane zarówno przez władze samorządowe, jak również przez organizacje pozarządowe i zgromadzenia nieformalne. Dziedzictwo kulturowe niematerialne należy rozwinąć poprzez wspieranie zespołów i twórców ludowych w tym: pomoc w ich samoorganizowaniu się, realizację tradycyjnych obrzędów ludowych, np. dożynek, festynów, opracowanie i systematyzowanie twórczości ludowej, celem zachowania następnym pokoleniom, propagowanie kultury i sztuki ludowej w mediach i szkołach w celu zaszczepienia jej wśród najmłodszych mieszkańców gminy. Należy również dbać o zabytki materialne, poprzez odpowiednią ich ochronę, a także pokazywanie ich walorów w sposób, który nie naruszy ich wartości.

Lista priorytetowych zadań do zrealizowania:

- Uruchomienie działalności Gminnego Ośrodka Kultury i Promocji w osobnym obiekcie (wykonanie/przystosowanie sal do potrzeb zajęć muzycznych, kursów językowych i innych).

- Uruchomienie na terenie gminy kafejek internetowych w celu zwiększenia dostępności do nowoczesnych technologii.
- Organizacja czasu pozaszkolnego dzieci i młodzieży (szkolenia, kursy i spotkania pobudzające chęć aktywnego uczestnictwa w kulturze, również dotyczące wdrażania idei społeczeństwa informacyjnego).
- Organizacja imprez kulturalnych/promocyjnych (promocja walorów gospodarczych, środowiskowych i kulturowych gminy).
- Wydawnictwo materiałów promocyjnych gminy.
- Organizacja wyjazdów integracyjnych dla dzieci i młodzieży (współpraca ze szkołami, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej).

3.4 Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

Za priorytetowe kierunki działań w gminie należy uznać:

- rozbudowę systemu kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- realizację planu gospodarki odpadami w gminie,
- zachowanie i wzbogacenie walorów krajobrazowych i przyrodniczych gminy,
- ochronę wód i zaopatrzenie ludności w wodę,
- edukację ekologiczną,
- przygotowanie danych i opracowanie programów realizacji pozostałych celów strategicznych.

Jednym z priorytetów dla Gminy Wielka Wieś jest wybudowanie sieci wodociągowej w Prądniku Korzkiewskim – jedynej wsi na terenie gminy Wielka Wieś nieposiadającej infrastruktury wodociągowej.

Niemniej ważnym zadaniem jest rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy. Najważniejsze znaczenie dla rozwoju gminy w tym obszarze będzie miało zrealizowanie zgodnie z planem (tzn. w latach 2004 – 2006) inwestycji w miejscowościach Modlnica i Modlniczka, mająca zaopatrzyć w sieć kanalizacyjną ponad 340 gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. Ścieki odprowadzane będą do istniejącej już oczyszczalni ścieków w miejscowości Giebułtów, której przepustowość pozwoli na przyjęcie i utylizację tych ścieków.

W obszarze swoich kompetencji dotyczących polityki społecznej samorząd lokalny podejmuje zabiegi w celu osiągnięcia pewnej podstawy dającej obywatelom szansę na uniknięcie zagrożeń socjalno-bytowych. Realizacja zadań w zakresie likwidacji tych zagrożeń obejmuje działania na trzech płaszczyznach:

- zapobieganie pojawianiu się sytuacji będących zagrożeniem bezpieczeństwa socjalnego,
- długofalowe, systemowe działania służące odbudowaniu poczucia bezpieczeństwa socjalnego jednostek i grup,
- pomoc doraźna, odpowiadającą na nagłe potrzeby. Istnieje bowiem pewna kategoria zdarzeń, sytuacji, która wymaga natychmiastowej reakcji. Taka forma pomocy musi być pierwszym etapem działań na rzecz jednostki/grupy będącej w sytuacji kryzysowej. Pomocy doraźnej powinno więc towarzyszyć diagnozowanie sytuacji, w celu podjęcia dalszych działań. Analiza potrzeb w zakresie udzielania pomocy doraźnej daje z kolei odpowiedź na pytanie, jakie działania profilaktyczne należy podjąć, aby w przyszłości nie występowały sytuacje krytyczne.

Skuteczne działanie na wszystkich wymienionych płaszczyznach zdefiniowania potencjalnych bądź już istniejących w środowisku lokalnym problemów, priorytetów lokalnej polityki społecznej.

Ważnym przedsięwzięciem, które wpłynie na zwiększenie atrakcyjności gminy, a także podniesienie warunków życia mieszkańców i poprawę kondycji fizycznej młodzieży, będzie budowa sal gimnastycznych. W związku z pogarszającym się stanem sprawności fizycznej dzieci i młodzieży, w najbliższych latach główny nacisk położony zostanie na stworzenie sali gimnastycznej przy gimnazjum w Białym Kościele, a także przy Szkołach Podstawowych w Bęble i Modlnicy. Ważne będzie także udostępnienie obiektów wszystkim mieszkańcom gminy, w zależności od zgłaszanego zapotrzebowania. Takie podejście na pewno zwiększy atrakcyjność gminy, jako ośrodka, w którym będą organizowane liczne imprezy o zasięgu gminnym, a może i nawet powiatowym.

Lista zadań do zrealizowania według hierarchii ważności

Ze względu na konieczność prowadzenia polityki opartej na zasadzie zrównoważonego rozwoju, trudno jest stworzyć hierarchię ważności wyżej wymienionych zadań. Gmina, przy ograniczonych środkach, musi realizować zadania na wielu

płaszczyznach tak, aby osiągnąć wysokie kompetencje we wszystkich dziedzinach funkcjonowania i stworzyć odpowiednie warunki dla dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Jednakże z analizy planów inwestycyjnych na najbliższe lata (opisanych szczegółowo w rozdziale IV) można wywnioskować, że w Gminie Wielka Wieś wskazuje się na następującą hierarchię zadań do realizacji:

- budowa sieci wodociągowej w Prądniku Korzkiewskim;
- budowa sieci kanalizacyjnej w Modlnicy i Modlniczce;
- budowa sali gimnastycznej przy gimnazjum w Białym Kościele;
- budowa sali gimnastycznej przy Szkołach Podstawowych w Bęble i Modlnicy.

Powyższa hierarchia wynika przede wszystkim z potrzeb zgłaszanych przez społeczność lokalną, z założeń Strategii Rozwoju Gminy oraz ze zróżnicowanych możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania.

4. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW W RAMACH PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY WIELKA WIEŚ

Realizacja zadań określonych w Rozdziale 3 zostanie poprzedzone wykonaniem konkretnych projektów inwestycyjnych, ze szczegółowym określeniem efektów ich realizacji i planowanych źródeł finansowania. Zgodnie z zapisami ZPORR oraz UZPORR, wszystkie projekty inwestycyjne wymagają sporządzenia studium wykonalności, które tak naprawdę pozwoli udowodnić wpływ inwestycji na rozwój lokalny oraz określi, czy planowane przedsięwzięcie posiada znamiona efektywności finansowej i ekonomicznej.

W realizacji projektów wzięto pod uwagę określoną w rozdziale 3 hierarchię ważności zadań, która, ze względu na ochronę środowiska i likwidację lokalnych uciążliwości, na pierwszym miejscu stawia budowę sieci wodociągowej w Prądniku Korzkiewskim (jedynej wsi na terenie gminy nieposiadającej infrastruktury wodociągowej) oraz budowę sieci kanalizacyjnej w Modlnicy i Modlnicze.

Priorytetowym zadaniem dla szkolnictwa jest budowa sal gimnastycznych dla Gimnazjum w Białym Kościele oraz dla Szkół Podstawowych w Bęble i w Modlnicy .

Projekty opisane w rozdziale 4.1 mają największą szansę na realizację w latach 2004-2006. Zgodnie z zasadą „n+2” ich rzeczywista realizacja (płatności za wykonane roboty) może obejmować również okres do czerwca 2008 roku, co w razie konieczności pozwoli zmodyfikować harmonogramy tych projektów. Należy jednak pamiętać, że wykonanie całej niezbędnej dokumentacji i złożenie wniosku o pomoc finansową nie może wykroczyć poza pierwszą połowę 2006 roku, gdyż wszystkie umowy pomiędzy beneficjentem końcowym i wojewodą muszą zostać podpisane do końca 2006 roku.

Projekty nr 10-18 zgłoszone zostały przez społeczność lokalną w wyniku ogłoszenia przez Gminę o przystąpieniu do opracowania PRL.

Rozdział 4.2 przedstawia projekty do realizacji w okresie 2007-2013, jednakże, ze względu na szybko zmieniającą się rzeczywistość i brak zidentyfikowania możliwości wsparcia projektów z Unii Europejskiej (trwa proces opracowania Narodowego Planu Rozwoju na ten okres), inwestycje zostały opisane w sposób ogólny, a przyjęte wartości są jedynie szacunkowe z uwagi na brak dostatecznych informacji natury technicznej i technologicznej.

Projekty nr 10-21 zgłoszone zostały przez społeczność lokalną w wyniku ogłoszenia przez Gminę o przystąpieniu do opracowania PRL.

Uzyskanie dofinansowania wykazanych projektów inwestycyjnych ze środków ZPORR w wysokości aż 85% kosztów kwalifikowanych w ramach III Priorytetu (w tym

75% z EFRR oraz 10% z Budżetu Państwa), pozwoli na przesunięcie środków finansowych będących w dyspozycji Gminy na realizację innych, ważnych z punktu widzenia społeczności lokalnej, przedsięwzięć. Przy opracowaniu wniosków projektowych zostanie wzięty pod uwagę szczególny wpływ projektów na rozwój społeczno-gospodarczy gminy, a w szczególności wpływ na przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów wiejskich.

Dodatkowo określone są następujące cele szczegółowe, do których należy się bezpośrednio odnieść formułując wnioski projektowe:

- Wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi i małych miast.
- Tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej.

Należy zaznaczyć, że oprócz projektów określonych w PRL, Gmina będzie realizować również inne przedsięwzięcia, m.in. z zakresu renowacji budynków administracji publicznej i ich otoczenia (m.in. pomieszczeń Urzędu Gminy Wielka Wieś, budowa wjazdu dla niepełnosprawnych), oraz innych inwestycji niepodlegających wsparciu z funduszy strukturalnych.

4.1 Projekty przewidziane do realizacji w Gminie Wielka Wieś w latach 2004-2006

PROJEKT NR 1	
Tytuł Projektu	Budowa sieci wodociągowej w Prądniku Korzkiewskim
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2005 rok
Produkty	Zrealizowana infrastruktura techniczna – sieć i przyłącza wody o długości około 6 km

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wielka Wieś

Rezultaty	Poprawa zdrowia mieszkańców Prądnika Liczba domów podłączonych do sieci - 71
Całkowita wartość zadania	300.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	-
Planowane dofinansowanie z budżetu Państwa	-
Wkład własny gminy, inne środki	300.000 PLN
PROJEKT NR 2	
Tytuł Projektu	Budowa kanalizacji we wsi Modlnica – ETAP I
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2005 rok
Produkty	Zrealizowana infrastruktura techniczna – sieć kanalizacyjna o długości około 9 km
Rezultaty	Zlikwidowanie zanieczyszczenia wód powierzchniowych. Liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej – 70
Całkowita wartość zadania	1.600.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR (75%)	1.120.000 PLN

Planowane dofinansowanie z budżetu państwa (10%)	160.000 PLN
Wkład własny gminy, inne środki (15%)	320.000 PLN
PROJEKT NR 3	
Tytuł Projektu	Budowa kanalizacji we wsi Modniczka – ETAP II
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2005 rok
Produkty	Zrealizowana infrastruktura techniczna – sieć kanalizacyjna o długości około 8 km
Rezultaty	Zlikwidowanie zanieczyszczenia wód powierzchniowych. Liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej – 130
Całkowita wartość zadania	2.500.000 PLN
Inne środki	2.500.000 PLN
PROJEKT NR 4	
Tytuł Projektu	Budowa sali gimnastycznej przy Gimnazjum w Białym Kościele
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielka Wieś

Planowany okres realizacji	2005-2006 rok
Produkty	Sala gimnastyczna o wymiarach 18x36 m ² z zapleczem sanitarnym
Rezultaty	Liczba osób korzystająca z nowej infrastruktury sportowej – 270 Poprawa zdrowia młodzieży szkolnej
Całkowita wartość zadania	1.400.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków MENiS - „Totalizator Sportowej”	600.000 PLN
Wkład własny gminy, inne środki	800.000 PLN
PROJEKT NR 5	
Tytuł Projektu	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Bęble
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2005 rok
Produkty	Sala gimnastyczna o wymiarach 12x24 m ² z zapleczem sanitarnym
Rezultaty	Liczba osób korzystająca z nowej infrastruktury sportowej – 150 Poprawa zdrowia młodzieży szkolnej
Całkowita wartość zadania	650.000 PLN

Sektorowy Program Operacyjny (80%), ale nie więcej niż 450.000 PLN	450.000 PLN
Wkład własny gminy, inne środki	200.000 PLN
PROJEKT NR 6	
Tytuł Projektu	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Modlnicy
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2005-2006 rok
Produkty	Sala gimnastyczna o wymiarach 12x24 m ² z zapleczem sanitarnym
Rezultaty	Liczba osób korzystająca z nowej infrastruktury sportowej – 200 Poprawa zdrowia młodzieży szkolnej
Całkowita wartość zadania	850.000 PLN
Sektorowy Program Operacyjny (80%), ale nie więcej niż 450.000 PLN	450.000 PLN
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa	-
Wkład własny gminy, inne środki	400.000 PLN
PROJEKT NR 7	

Tytuł Projektu	Budowa kanalizacji we wsi Modlniczka – ETAP III
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2006 rok
Produkty	Zrealizowana infrastruktura techniczna – sieć kanalizacyjna o długości około 10 km
Rezultaty	Zlikwidowanie zanieczyszczenia wód powierzchniowych. Liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej – 140
Całkowita wartość zadania	2.600.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	1.850.000 PLN
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa	260.000 PLN
Wkład własny gminy, inne środki	490.000 PLN
Institucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu projektu.	Związek Gmin Dorzecza Rudawy, Rudna i Sanki
PROJEKT NR 8	
Tytuł Projektu	Modernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Szycach wraz z adaptacją poddasza.
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Wieś

Planowany okres realizacji	2006 rok
Produkty	Pow. zmodernizowanych pomieszczeń – ok. 600 m Pow. zaadaptowanych pomieszczeń – ok. 200 m ²
Rezultaty	Polepszenie warunków pracy. Poprawa warunków zdrowotnych. Zwiększenie ilości miejsc pracy.
Całkowita wartość zadania	600.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	360.000 PLN
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa	60.000 PLN
Wkład własny gminy, inne środki	180.000 PLN
PROJEKT NR 9	
Tytuł Projektu	Stworzenie obszaru aktywności gospodarczej Modlnica – Modlniczka.
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2006 rok
Produkty	Przygotowanie infrastruktury technicznej terenu pod inwestycje.
Rezultaty	Nowe miejsca pracy. Wzrost atrakcyjności Gminy.

Całkowita wartość zadania	1.000.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	750.000 PLN
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa	100.000 PLN
Wkład własny gminy, inne środki	150.000 PLN
PROJEKT NR 10	
Tytuł Projektu	BAZA NOCLEGOWA w szkole podstawowej w Będkowicach
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2005 rok
Rezultaty	60 miejsc noclegowych
Całkowita wartość zadania	800.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	600.000 PLN
Wkład własny	200.000 PLN
Podmioty realizujące	Stowarzyszenie + Urząd Gminy

PROJEKT NR 11	
Tytuł Projektu	KOMPLEKS SPORTOWY z zapleczem (gabinet odnowy, szatnie)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2005 rok
Rezultaty	Stworzenie bazy sportowej dla mieszkańców i turystów
Całkowita wartość zadania	600.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	400.000 PLN
Wkład własny	200.000 PLN
Podmioty realizujące	Stowarzyszenie + Urząd Gminy
PROJEKT NR 12	
Tytuł Projektu	CIEPŁA WODA dla kompleksu (szkoła + baza noclegowa)
Planowany okres realizacji	2005 rok
Rezultaty	Zapewnienie ciepłej wody oraz obniżenie kosztów ogrzewania.

Całkowita wartość zadania	200.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	150.000 PLN
Wkład własny	50.000 PLN
Podmioty realizujące	Stowarzyszenie + Urząd Gminy
PROJEKT NR 13	
Tytuł Projektu	WYMIANA KOTŁOWNI oraz instalacji na gazowe docieplenie budynku Szkoły Podstawowej w Będkowicach z wymianą okien
Planowany okres realizacji	2005 rok
Rezultaty	Obniżenie kosztów ogrzewania +ekologia.
Całkowita wartość zadania	200.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	150.000 PLN
Wkład własny	50.000 PLN
Podmioty realizujące	Stowarzyszenie + Urząd Gminy
PROJEKT NR 14	

Tytuł Projektu	REMONT KOPCA BZOWSKICH
Planowany okres realizacji	2005 rok
Rezultaty	Odtworzenie historycznego cmentarza
Całkowita wartość zadania	20.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	15.000 PLN
Wkład własny	5.000 PLN
Podmioty realizujące	Stowarzyszenie + Urząd Gminy
PROJEKT NR 15	
Tytuł Projektu	BUDOWA PARKINGU
Planowany okres realizacji	2005 rok
Rezultaty	Ograniczenie ruchu w dolinach +ekologia.
Całkowita wartość zadania	30.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	25.000 PLN

Wkład własny	5.000 PLN
Podmioty realizujące	Stowarzyszenie + Urząd Gminy
PROJEKT NR 16	
Tytuł Projektu	Rozbudowa i modernizacja istniejącego budynku do funkcji pensjonatu agroturystycznego spełniającego wymogi UE TURYSTYKA (171, 172, 173, 174)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2004-2005 rok
Rezultaty	Liczymy na promocje walorów turystycznych gminy Wielka Wieś, nie tylko wśród obywateli UE, mamy nadzieje na świetnie prosperujący business ok. 2007 roku
Całkowita wartość zadania	1.800.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	720.000 PLN
Wkład własny	1.080.000 PLN
Podmioty realizujące	Inwestorzy prywatni: Aleksandra Kornalewska – Zaremba i Mark Zaremba
PROJEKT NR 17	
Tytuł Projektu	Przebudowa i modernizacja stadionu sportowego w Modlnicy

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wielka Wieś

Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2006 rok
Produkty	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie dokumentacji projektowej - renowacja i przebudowa głównej płyty boiska - wykonanie trybuny przy głównej płycie boiska - modernizacja ogrodzenia głównej płyty boiska - oświetlenie głównej płyty boiska - oświetlenie boiska bocznego
Rezultaty	Poprawienie bazy dla uprawiania sportu.
Całkowita wartość zadania	135.000 PLN
Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	100.000 PLN
Wkład własny	35.000 PLN
PROJEKT NR 18	
Tytuł Projektu	Przekształcenie budynku przy Gimnazjum w Białym Kościele na przedszkole gminne.
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania terenu	Inwestycja zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Wielka Wieś
Planowany okres realizacji	2006 rok
Rezultaty	Poprawa bazy edukacyjnej
Całkowita wartość zadania	70.000 PLN

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wielka Wieś

Planowane dofinansowanie ze środków EFRR	52.500 PLN
Planowane dofinansowanie z Budżetu Państwa	7.000 PLN
Wkład własny gminy, inne środki	10.500 PLN

4.2 Projekty przewidziane do realizacji w gminie Wielka Wieś w latach 2007-2013

Lp.	Tytuł projektu	Planowany okres realizacji	Szacunkowa wartość zadania	Produkt
1.	Budowa kanalizacji we wsi Modlnica - Tomaszowice ETAP II	2007 rok	3.000.000 PLN	Zrealizowanie infrastruktury technicznej – sieć kanalizacyjna o długości około 10 km
2.	Gospodarka wodno-ściekowa – budowa kanalizacji we wsiach: Prądnik Korzkiewski, Wielka Wieś, Biały Kościół, Bębło, Będkowice, Czajowice, Wierzchowie – aglomeracja nr 2.	2007-2013	30.000.000 PLN	Zrealizowanie infrastruktury technicznej – sieć kanalizacyjna o długości około 113 km
4.	Budowa studni głębinowej w Giebułtowie.	2007 rok	185.000 PLN	Wybudowanie kolejnego ujęcia wody - dodatkowe zaopatrzenie mieszkańców w wodę
5.	Uatrakcyjnienie obecnie istniejących szlaków oraz budowa nowych szlaków turystycznych wraz z wykonaniem stosownej infrastruktury turystycznej koniecznej dla recepcji i obsługi ruchu turystycznego. Tworzenie systemów informacji i promocji turystycznej.	2007-2013 rok	150.000 PLN	Wykonanie nowych szlaków turystycznych, zrobienie tras rowerowych, postawienie ławek i koszu na szlakach, tworzenie systemów informacji i promocji turystycznej
6.	Modernizacja drogi gminnej publicznej nr 64, Bębło - Wierzchowie	2010-2012 rok	300.000 PLN	Odtworzenie systemu odwodnieniowego i przystosowanie jezdni do zwiększonego ruchu kołowego na długości 3 km
7.	Budowa drogi łączącej miejscowości Modlnica i Giebułtów	2007-2009 rok	600.000 PLN	Wybudowanie drogi, która połączy drogę krajową Kraków – Olkusz w miejscowości Modlnica z drogą powiatową w miejscowości Giebułtów - długość 1,5 km.
8.	Modernizacja ciągu dróg publicznych 15, 17, 206a łączących Modlniczkę i Tomaszowice.	2009-2011 rok	450.000 PLN	Modernizacja ciągu dróg na odcinku 3 km
9.	Budowa drogi w miejscowości Modlnica	2011-2013 rok	450.000 PLN	Wybudowanie 1 km drogi, która połączy nowopowstające osiedle mieszkaniowe w miejscowości Modlnica z drogą krajową Kraków - Olkusz

10.	Wykonanie remontu drogi z Kolonii Zachodniej w Bębło do Jerzmanowic.	2007-2013 rok	150.000	Podniesienie atrakcyjności turystycznej Gminy.
11.	Budowa boiska sportowego we wsi Bębło.	2007-2013 rok	100.000	Poprawienie bazy dla uprawiania sportu
12.	Budowa zaplecza socjalno-bytowego przy boisku sportowym LKS Jutrzenka we wsi Giebułtów.	2007-2013 rok	40.000	Poprawienie bazy dla uprawiania sportu
13.	Budowa budynku wielofunkcyjnego /remiza strażacka wraz ze świetlicą/ we wsi Giebułtów.	2007-2013 rok	200.000	Poprawienie bazy dla uprawiania sportu
14.	Budowa dróg gminnych na terenie wsi Szyce	2007-2013 rok	100.000	Poprawa infrastruktury drogowej
15.	Modernizacja drogi nr 451 /Pietrasówka/ w Wielkiej Wsi.	2007-2013 rok	150.000	Poprawa infrastruktury drogowej
17.	Przedłużenie drogi asfaltowej w kierunku boiska sportowego oraz wykonanie pętli dla przedłużenia linii autobusowej na posiadanej działce obok boiska we wsi Giebułtów	2007-2013 rok	100.000	Poprawa infrastruktury drogowej
18.	Dalsza realizacja kanalizacji na nowo powstałych osiedlach tj. Morgi, Stawki, Podwikle i na Pękowice we wsi Giebułtów.	2007-2013 rok	500.000	Poprawa infrastruktury technicznej
19.	Wymiana starej sieci wodociągowej na Podwilku we wsi Giebułtów.	2007-2013 rok	50.000	Poprawa infrastruktury technicznej
20.	Wykonanie oświetlenia ulicznego i chodnika na drodze gminnej od Giebułtowa w kierunku Modlnicy.	2007-2013 rok	150.000	Poprawa bezpieczeństwa
21.	Wykonanie oświetlenia na osiedlu Trojadyn-Pastwisko we wsi Giebułtów.	2007-2013 rok	50.000	Poprawa bezpieczeństwa

22.	Wykonanie oświetlenia na osiedlu Pietrasówka w Wielkiej Wsi	2007-2013 rok	100.000	Poprawa bezpieczeństwa
-----	---	---------------	---------	------------------------

5. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA POZIOMIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA.

Wskazane w rozdziale 4 główne przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach niniejszego Planu Rozwoju Lokalnego wykazują spójność pomiędzy sobą oraz z innymi przedsięwzięciami, które są lub będą realizowane na poziomie Gminy Wielka Wieś, Powiatu Krakowskiego oraz Województwa Małopolskiego.

W „Polityce Ekologicznej Państwa” zaznaczono, że programy ochrony środowiska ukierunkowane mają być na osiągnięcie głównie trzech celów:

- ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,
- poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Wskazane cele zostały rozwinięte jako cele operacyjne w „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego” oraz w „Programie Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego”

W „Strategii Rozwoju Powiatu Krakowskiego” w IV obszarze strategicznym „Ochrona środowiska” zapisano, że celem strategicznym jest podniesienie jakości środowiska naturalnego. Celami operacyjnymi są:

Ochrona powietrza w tym :

- likwidacja niskiej emisji,
- poprawa sieci komunikacyjnej,
- wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii.

Poprawa jakości wód w tym:

- budowa oczyszczalni ścieków,
- rozbudowa sieci kanalizacyjnych,
- tworzenie powiatowych programów ochrony wód.

Ochrona powierzchni ziemi w tym:

- zmniejszenie ilości składowanych odpadów,
- zwiększenie stanu zalesienia powiatu.

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Małopolskiego przewiduje współpracę władz województwa z gminami w realizacji polityki ekologicznej. Określono zakres działań, które muszą być wdrażane na poziomie lokalnym lub wymagają udziału gmin.

Uznano w nim, iż do głównych kompetencji samorządu gminnego w zakresie ochrony środowiska należy między innymi:

- gospodarka odpadami komunalnymi,
- zaopatrzenie w wodę dla celów komunalnych,
- oczyszczanie ścieków komunalnych,
- tworzenie niektórych obszarów chronionych,
- ochrona i tworzenie terenów zieleni miejskiej i parkowej.

Budowa sal gimnastycznych przy szkołach podstawowych i gimnazjum jest zgodna z zapisami „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego”, której jednym z celów jest „poprawa warunków i podniesienie jakości szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i średniego”.

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY WIELKA WIEŚ

Wartość wskaźników osiągnięć PRL można zidentyfikować na podstawie kumulacji wskaźników, które są lub zostaną określone dla poszczególnych projektów, bądź zostaną sprecyzowane w trakcie ostatecznego opracowania wniosków i dokumentacji, która będzie przedmiotem aplikacji do ZPORR. Osiągnięcie poszczególnych wskaźników uzależnione jest od realizacji projektów przy znaczącym współdziałaniu funduszy strukturalnych. Poniższe wskaźniki obejmują efekty realizacji projektów w latach 2004-2006.

Większość ze wskaźników wyższego poziomu (rezultatu i oddziaływania) zostanie określona dopiero podczas realizacji studiów wykonalności dla poszczególnych inwestycji, gdzie wykazuje się bezpośredni wpływ projektów na otoczenie społeczno-gospodarcze.

Ze względu na ograniczone środki finansowe gminy, realizacja dużej części projektów przedstawionych w rozdziale 4 będzie zależeć od otrzymania dofinansowania z EFRR lub/i innych źródeł zewnętrznych.

Można zdefiniować następujące wskaźniki, określone zgodnie z zapisami ZPORR na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania. Ze względu na stan przygotowania zadań, które wymagają znacznego doprecyzowania, wskaźniki mają wartość szacunkową i mogą ulec wahaniom. Poza tym część wskaźników (szczególnie oddziaływania) ma charakter niemierzalny lub zostanie osiągnięta w długim okresie czasu. Należy również pamiętać o tym, że na potrzeby realizacji ZPORR w latach 2004-2006 określono zamkniętą listę wskaźników, którymi należy posługiwać się w procesie programowania działań inwestycyjnych.

Tabela nr 18 Wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Typ wskaźnika	Nazwa wskaźnika		Jedn. miary
Produkt	1	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km
Produkt	2	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km
Produkt	3	Liczba wybudowanych przepompowni ścieków	szt

Produkt	4	Powierzchnia uzbrojonego terenu	ha
Produkt	5	Liczba wybudowanych obiektów sportowych	szt
Produkt	6	Powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych	m2
Produkt	7	Powierzchnia obiektu z wybudowaną infrastrukturą techniczną/sanitarną	m2
Produkt	8	Liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia	szt
Produkt	9	Powierzchnia zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia	m2
Rezultat	1	Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci wodociągowej	szt
Rezultat	2	Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej	osoby
Rezultat	3	Długość sieci wodociągowej na terenie gminy	km
Rezultat	4	Stosunek ilości budynków podłączonych do wodociągu do wszystkich budynków w gminie	%
Rezultat	5	Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej	ha
Rezultat	6	Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej	szt
Rezultat	7	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej	osoby
Rezultat	8	Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	km
Rezultat	9	Powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej	ha
Rezultat	10	Stosunek ilości budynków podłączonych do kanalizacji do wszystkich budynków w gminie	%
Rezultat	11	Liczba uczniów w szkołach korzystających z wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury sportowej	osoby
Rezultat	12	Liczba osób korzystających z obiektów sportowych	osoby
Rezultat	13	Koszty utrzymania obiektów (zużycia energii elektrycznej, ciepłej, gazu)	tys. PLN
Rezultat	14	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia	osoby

Rezultat	15	Liczba pomieszczeń dostosowanych do wymagań higieniczno-sanitarnych	szt
Oddziaływanie	1	Cena gruntów inwestycyjnych, które stały się lepiej dostępne (w okresie 2 latach)	tys. PLN/ha
Oddziaływanie	2	Liczba nowych miejsc pracy (w okresie 2 lat)	szt
Oddziaływanie	3	Liczba nowych przedsiębiorstw (w okresie 2 lat)	szt
Oddziaływanie	4	Ilość wody konsumowanej (w okresie 1 roku)	m ³ /doba
Oddziaływanie	5	Ilość ścieków odprowadzonych i oczyszczonych (w okresie 1 roku)	m ³ /doba
Oddziaływanie	6	Klasa czystości wód (rzek i jezior) leżących wskazanych przez beneficjenta (w okresie 1 roku)	klasa
Oddziaływanie	7	Poziom wskaźników fizykochemicznych ścieków w punkcie pomiarowym (w okresie 1 roku)	m ³ /dm ³
Oddziaływanie	8	Wielkość migracji w gminie	saldo
Oddziaływanie	9	Liczba osób, które ukończyły na miejscu gimnazjum	osoby
Oddziaływanie	10	Liczba osób, które ukończyły na miejscu szkołę podstawową	osoby
Oddziaływanie	11	Liczba osób tygodniowo korzystających z obiektów sportowych (po 2 latach)	osoby
Oddziaływanie	12	Liczba imprez sportowych	szt
Oddziaływanie	13	Liczba uczestników imprez sportowych	osoby
Oddziaływanie	14	Liczba osób korzystających z usług ochrony zdrowia na miejscu	osoby

7. PLAN FINANSOWY REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY WIELKA WIEŚ NA LATA 2004-2006.

Plan finansowy realizacji zadań ujętych w Planie Rozwoju Lokalnego uwzględnia 9 projektów określonych w rozdziale 4 dokumentu, których realizację planuje się w ciągu trzech najbliższych lat.

W analizie przyjęto scenariusz pozyskania środków finansowych w ramach ZPORR dla 4 projektów, 2 projektów z Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich oraz 1 projektu w ramach MENiS.

Biorąc pod uwagę wielkość gminy, może ona korzystać z zakresu działań ujętych w III priorytecie ZPORR „Rozwój Lokalny”. Dla tych projektów określono maksymalny pułap dofinansowania projektów gminnych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na poziomie 75% kosztów kwalifikowanych (łącznie z kosztami przygotowawczymi obejmującymi opracowanie dokumentacji technicznej i innych niezbędnych załączników) i ze środków budżetu państwa (w wysokości 10% kosztów kwalifikowanych).

W zestawieniu planowanych wydatków ujęto wkład własny gminy, na który składają się, obok środków budżetu gminy, również środki pozyskane z innych, zewnętrznych źródeł publicznych (np. pożyczki, kredyty, środki z WFOŚiGW, wkład mieszkańców itp.)

Niektóre działania (budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Bęble oraz budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Modlnicy) przy dobrym uzasadnieniu, mogą być realizowane w ramach innych programów finansowanych ze środków UE (Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich, Działanie 2.3 „Odnowa wsi oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego”, Priorytet 2 „Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich”).

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że w latach 2004-2006 na realizację wszystkich zadań określonych w Planie Rozwoju Lokalnego, przy montażu finansowym zakładającym maksymalny możliwy wkład Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (75%), powinny z tego funduszu zostać zaangażowane środki w wysokości 3.830.000 PLN.

Budżet państwa na wymienione w poniższej tabeli i rozdziale 4 przedsięwzięcia musiałby zapewnić w latach 2004 – 2006 kwotę 1.180.000 PLN

Wkład z Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich wynosiłby 900.000 PLN (80%, ale nie więcej niż 450.000 PLN na jeden projekt)

Dopełnieniem montażu finansowego są środki, które gmina wygospodaruje jako wkład własny. Mogą one obejmować, oprócz środków budżetowych, inne pozyskane z zewnętrznych źródeł finansowania kwoty. Wkład ten oszacowano na 3.090.000 PLN, z czego 1.370.000 PLN należy zaangażować w roku 2005, a 1.720.000 PLN w roku 2006.

Ze względu na kumulację inwestycji wraz z postępem czasu, największe koszty generowane są w roku 2006. Kwoty te mogą ulec zmianie w wyniku niedostosowania szacunków kosztorysowych do rzeczywistych wartości robót po przetargach.

Należy pamiętać o tym, że dotacji z EFRR nie można łączyć z dotacjami innych funduszy Unii Europejskiej.

Szczegółowa analizę zapotrzebowania na środki w ramach PRL przedstawiono w tabeli nr 19.

Tabela nr 19 Źródła finansowania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Wielka Wieś w latach 2004-2006

w tys. PLN

Lp.	Nazwa projektu	2005					2006				razem 2004-2006				
		EFRR*	*BP*	WW*	SPO*	INNE*	EFRR*	*BP*	WW*	SPO*	EFRR*	*BP*	WW*	SPO*	INNE*
1	Budowa sieci wodociągowej w Prądniku Korzkiewskim			300,00									300,00		
2	Budowa kanalizacji we wsi Modlnica ETAP I	1120,00	160,00	320,00						1120,00	160,00	320,00			
3	Budowa kanalizacji we wsi Modlniczka ETAP II					2500,00								2500,00	
4	Budowa sali gimnastycznej przy Gimnazjum w Białym Kościele		300,00	350,00			300,00	450,00			600,00	800,00			
5	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Bęble			200,00	450,00							200,00	450,00		
6	Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Modlnicy			200,00	200,00			200,00	250,00			400,00	450,00		
7	Budowa kanalizacji we wsi Modlniczka ETAP III						1850,00	260,00	490,00		1850,00	260,00	490,00		
8.	Modernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Szycach wraz z adaptacją poddasza.						360,00	60,00	180,00		360,00	60,00	180,00		
9.	Stworzenie obszaru aktywności gospodarczej Modlnica-Modlniczka.						500,00	100,00	400,00		500,00	100,00	400,00		
10	Przekształcenie budynku przy Gimnazjum w Białym Kościele na przedszkole gminne.						52,50	7,00	10,50		52,50	7,00	10,50		
Razem		1120,00	460,00	1370,00	650,00	2500,00	2762,50	727,00	1730,50	250,00	3882,50	1187,00	3100,50	900,00	2500,00

***EFRR** – Europejski Funduszu Rozwoju Regionalnego – max 75%, ***BP** – budżet państwa (środki w dyspozycji Ministra Gospodarki i Pracy) – max 10%

***SPO** – Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich - 80% i nie więcej niż 450.000 PLN

***WW** – wkład własny gminy Wielka Wieś/inne środki publiczne

8. SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY WIELKA WIEŚ

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach Planu Rozwoju Lokalnego mają charakter inwestycyjny, co wynika z definicji obszarów wsparcia EFRR oraz zapisów UZPORR

System wdrażania PRL w gminie Wielka Wieś będzie zgodny z wymogami określonymi dla wdrażania poszczególnych projektów w ramach ZPORR, które to wymogi zostały określone w treści dokumentu programowego, Uzupełnieniu ZPORR, „Ogólnym Podręczniku Wdrażania ZPORR” aktach prawnych związanych z wdrażaniem funduszy strukturalnych (m.in. Ustawa z dn. 24 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju) oraz innymi przygotowanymi przez instytucje zaangażowane w ZPORR dokumentami metodycznymi i aktami prawnymi.

Plan Rozwoju Lokalnego realizowany będzie w horyzoncie czasowym 2004-2006 po jego zatwierdzeniu przez Radę Gminy Wielka Wieś.

Główną rolę w przygotowaniu odpowiednich wniosków aplikacyjnych, zgodnych z formatem wniosku do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR, odegrają pracownicy Urzędu Gminy Wielka Wieś, którzy będą odpowiedzialni za pełen nadzór nad realizacją zadań. Główną rolę w tym procesie odgrywają pracownicy właściwego ds. inwestycji wydziału Urzędu Gminy Wielka Wieś oraz pracownik wydziału zajmującego się rozwojem i promocją gminy.

Osoby te odpowiedzialne są między innymi za:

- przygotowanie dokumentacji technicznej;
- występowanie z wnioskami o dofinansowanie;
- przygotowanie i wykonanie przetargów;
- kontraktowanie;
- monitorowanie przebiegu prac w ramach poszczególnych projektów;
- raportowanie kwartalne i roczne;
- przygotowanie propozycji dotyczących korekt w zakresie poszczególnych zadań;
- prowadzenie rozliczeń finansowych;
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Nadzór nad całością realizowanych projektów sprawuje osobiście Wójt Gminy Wielka Wieś, natomiast nadzór nad kwestiami finansowymi związanymi z realizacją projektów sprawuje wydział finansowy Urzędu Gminy Wielka Wieś oraz Skarbnik Gminy, który kontrasygnuje wszystkie dokumenty (zgodnie ze statutem Gminy)

Do głównych zadań pracowników odpowiedzialnych za finanse należą między innymi:

- opracowanie harmonogramów płatności;
- dbałość o zabezpieczenie wydzielonych subkont na potrzeby realizowanych zadań;
- właściwe opisywanie faktur;
- przygotowani i/lub akceptacja wniosków o refundację poniesionych wydatków ze środków funduszy strukturalnych, budżetu państwa i innych źródeł zgodnie z określonymi przez dysponentów zasadami;
- dokonanie płatności na rzecz innych jednostek zaangażowanych w realizację projektów.

9. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.

9.1 Monitoring realizacji/postępu zadań Planu Rozwoju Lokalnego

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego niezbędne jest ciągle monitorowanie efektów rzeczowych projektów wchodzących w zakres Planu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Służyć temu mają wcześniej zaprezentowane wskaźniki. Monitoring realizacji projektów odbywać się będzie zgodnie z zapisami umów finansowania projektów, wg których beneficjenci są zobligowani do składania raportów w następujących terminach:

- raporty okresowe – składane przynajmniej raz na kwartał, w ciągu 7 dni roboczych od zakończenia okresu sprawozdawczego
- raporty roczne – w ciągu 15 dni roboczych od zakończenia roku kalendarzowego
- raporty końcowe – w ciągu 15 dni roboczych od zakończenia realizacji projektu.

Liczba i charakter składanych raportów zależy od harmonogramu rzeczowo-finansowego realizowanych projektów.

Raport kwartalny za czwarty kwartał składany jest łącznie z raportem rocznym.

Dodatkowo beneficjent (Gmina Wielka Wieś) będzie zobowiązany umową do niezwłocznego informowania instytucję wdrażającą o ujawnionych nieprawidłowościach w realizacji Projektu.

Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie wydział właściwy ds. inwestycji Urzędu Gminy, który współpracuje w tym zakresie z innymi komórkami Urzędu Gminy oraz innymi instytucjami bezpośrednio zaangażowanymi w realizację projektów. Na podstawie raportów, które podlegają każdorazowo zatwierdzeniu przez Wójta Gminy Wielka Wieś możliwe będzie dokonanie obiektywnej oceny realizacji zamierzeń Planu Rozwoju Lokalnego.

9.2 Ocena realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

Raz do roku, wraz z oceną realizacji innych dokumentów programowych gminy z perspektywy realizacji budżetu, Władze Gminy Wielka Wieś będą miały za zadanie podsumować realizację zamierzeń inwestycyjnych przedstawionych w Planie Rozwoju Lokalnego przypadających na poprzedni rok i rozpisać szczegółowe zadania na rok bieżący, uwzględniając m.in. postęp realizacji projektów i harmonogram wnioskowania o kolejne środki zgodnie z terminami aplikowania określonymi przez Zarząd Województwa Małopolskiego bądź dysponentów innych programów. Podsumowanie realizacji Planu Rozwoju Lokalnego w roku ubiegłym będzie przedkładane do oceny Radzie Gminy. Podsumowanie w formie skróconego raportu zawierać będzie między innymi kopie raportów dotyczące realizacji projektów, o których mowa w podrozdziale 9.1 oraz wnioski z prowadzonych działań informacyjnych i promocyjnych Planu Rozwoju Lokalnego, które są przedmiotem rozważań w podrozdziale 9.4. Miarą oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego, który koncentruje się na wdrożeniu skonkretyzowanych pod względem rzeczowym i finansowym działań inwestycyjnych, będzie decyzja Rady Gminy odnośnie akceptacji wykonania budżetu, a tym samym działalności organów wykonawczych w gminie, za rok poprzedni.

Ocena realizacji Planu Rozwoju Lokalnego opierać się będzie na elemencie finansowym, czyli zgodności zamierzeń finansowych planu z ich rzeczywistą realizacją oraz wynikającym z tego elemencie rzeczowym, czyli stopniu osiągnięcia podstawowych wskaźników produktu, rezultatu, i oddziaływania określonych w rozdziale 6 Planu.

9.3 Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

Dla zapewnienia dobrej współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi należy podjąć następujące zadania:

- udostępnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach;
- bieżące informowanie opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów oraz o osiągniętych rezultatach;

- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Planu Rozwoju Lokalnego w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia;
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak Internet, poczta elektroniczna w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.

9.4 *Public Relations* Planu Rozwoju Lokalnego

Bardzo ważnym elementem jest upowszechnianie osiągnięć związanych z realizacją Planu Rozwoju Lokalnego oraz zachęcanie do pełnego korzystania z udostępnionych dzięki niemu możliwości. Rozwiązania infrastrukturalne zaproponowane w Planie spełnią swoją funkcję, tylko wówczas, gdy zostaną właściwie wykorzystane zarówno w sposób bezpośredni jak i pośredni, tzn. zostaną osiągnięte planowane wskaźniki oddziaływania.

Najważniejszym narzędziem komunikacji z potencjalnymi odbiorcami informacji w dobie rozwijającego się społeczeństwa informacyjnego, obok bezpośrednich kontaktów z zainteresowanymi, jest sieć internetowa. Gmina posiada własny serwis internetowy www.wielka-wies.pl, który stwarza nieograniczone możliwości w zakresie między innymi promocji osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego i zachęcenia podmiotów mających siedzibę na terenie Gminy Wielka Wieś i poza nią do korzystania z jego efektów. Bardzo ważne jest wykorzystanie potencjału gospodarczego, jaki będzie skutkiem realizacji Planu Rozwoju Lokalnego, ale także nie wolno zapominać o rosnących wciąż walorach przyrodniczych gminy (szczególnie poprzez zintensyfikowanie procesów ochrony środowiska), które w połączeniu z dziedzictwem historycznym tych terenów powinny przyczynić się do intensyfikacji działalności turystycznej, a także bardzo ostatnio popularnej działalności agroturystycznej.

W celu dotarcia z informacją i propozycją współpracy do jak największej grupy zainteresowanych ważne będzie wykorzystanie innych, tradycyjnych nośników informacji, takich jak lokalna prasa.